

Rapport fra

Udvalget til undersøgelse af eventuelle misbrugsmuligheder ved andelsbeskatningen

18. december 1992

*Publikationen kan købes hos
boghandleren eller hos*

STATENS INFORMATION

Postboks 1103
1009 København K

Tlf. 33 37 92 28 (9-16)

Fax 33 37 92 99

Trykt på genbrugspapir

ISBN 87-601-3564-6

Stougaard Jensen/København

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
I. Indledning	5
1. Udvalgets kommissorium	5
2. Udvalgets sammensætning	7
II. Udvalgets overvejelser	9
1. Afgrænsning af kommissoriet	9
2. Udvalgets forslag	10
3. Andre overvejelser	16
III. Beskatningen af andelsselskaber	18
1. Indledning	18
2. Andelsselskabers indplacering i selskabsskattelovens § 1, stk. 1	19
2.1. Nr. 3a og 4 - indkøbsforeninger og produktions- og salgsforeninger	20
2.2. Nr. 2 - aktieselskabslignende selskaber	26
2.3. Nr. 3 - brugsforeninger	26
2.4. Nr. 6 - andre foreninger	27
2.4.1. Andelskasser	28
3. Beskatning af andelsselskaber og andelshavere	29
3.1. Kooperationsbeskatning	29
3.1.1. Beskatning af andelsselskabet	29
3.1.2. Beskatning af andelshavere	32
3.1.3. Udvalgets overvejelser	36
3.1.3.1. Indbetaling af indskud m.v. ved indtræden i andelsselskab	36
3.1.3.2. Andelsselskabets og andelshaverens formueopgørelse ..	38

3.1.3.3. Kursnedslag på tilskrivninger til driftslånskonti ..	39
3.2. Beskatning i henhold til selskabs- skattelovens § 1, stk. 1, nr. 6 ..	40
3.2.1. Beskatning af andelssel- skabet	40
3.2.2. Beskatning af andelsha- verne	43
3.3. Beskatning i henhold til selskabs- skattelovens § 1, stk. 1, nr. 2 og 3	43
4. Beskatning af aktieselskaber og aktio- nærer	44
4.1. Beskatning af aktieselskabet. . . .	44
4.2. Beskatning af aktionærerne.	46
5. Skematisk oversigt over andels- og aktieselskabsbeskatningen	48
6. Beskatningsprofilen hos henholdsvis kooperationsbeskatningen og aktiesel- skabsbeskatningen	49
Bilag til afsnit III, pkt. 6. Regneeksempler til belysning af beskatningsprofilen	51
 IV. Problemer med andelsselskabers indplace- ring i selskabsskattelovens § 1, stk. 1 ..	 57
1. Andelsselskaber omfattet af nr. 3a og 4	57
2. Andelsselskaber omfattet af nr. 6. . . .	59
3. Udvalgets overvejelser	62

V. Samspeilet mellem kooperationsbeskatningen og andre beskatningsformer.	69
1. Omdannelse af andelsselskaber.	69
1.1. Konsekvenserne for andels-	
selskabet.	70
1.2. Konsekvenserne for andelsha-	
verne.	74
1.3. Udvalgets overvejelser.	76
1.3.1. Model 1	78
1.3.2. Model 2	79
1.3.3. Fordele og ulemper ved de	
to modeller.	80
2. Skattefri fusion af andelsselskaber og	
aktieselskaber.	83
2.1. Gældende regler.	83
2.2. Udvalgets overvejelser.	87
3. Kursgevinstbeskatning.	89
3.1. Gældende regler.	89
3.2. Udvalgets overvejelser.	91
4. Korrekt fordeling af købesum på enkel-	
te aktiver.	92
4.1. Gældende regler.	92
4.2. Udvalgets overvejelser.	95
5. Leasing.	96
5.1. Gældende regler.	96
5.2. Udvalgets overvejelser.	99
6. Koncernforhold.	99
6.1. Gældende regler.	99
6.2. Udvalgets overvejelser.	100

Bilag.

Danske andelsselskabers omsætning i 1991.

I. Indledning

1. Udvalgets kommissorium

Regeringen nedsatte den 12. februar 1992 et udvalg, der skulle analysere eventuelle misbrugsmuligheder ved andelsbeskatningen. Udvalget fik følgende kommissorium:

"Andelsbeskatningen adskiller sig fra resten af skattesystemet ved, at indkomsten opgøres som en procentdel af andelsselskabets formue. Denne særlige indkomstopgørelse skal ses som et udtryk for, at andelsselskabets virksomhed kan betragtes som en direkte fortsættelse af andelshavernes virksomhed.

I de seneste år har der været eksempler på, at andelsbeskatningen kan anvendes til utilsigtede skattelempelser. Det er fremført, at andelsbeskatningens særlige indkomstopgørelse i visse situationer åbner op for misbrug, ligesom der kan være andre utilsigtede virkninger. Især samspillet mellem andelsbeskatningen og andre beskatningsformer kan åbne for misbrugsmuligheder.

Ved en skattefri fusion vil successionsprincippet normalt indebære, at beskatningen udskydes, indtil det fortsættende selskab f.eks. sælger det pågældende aktiv. Ved fusion mellem et andelsselskab og et aktieselskab vil en eventuel latent skattebyrde ikke senere kunne komme til direkte beskatning ved salg af aktivet, da andelsselskabet ikke er skattepligtig af kapitalgevinster. Gevinsten vil derfor i visse tilfælde kun indirekte komme til beskatning gennem en forhøjelse af formuen.

Tilsvarende kan der ved transaktioner mellem et andelsselskab og et aktieselskab være en anderledes

holdning til fordelingen af en købesum på de enkelte aktiver, end der ville være ved handel mellem aktieselskaber indbyrdes eller andelsselskaber indbyrdes. Dette skyldes, at forskellene i indkomstopgørelserne vil medføre, at parterne ikke har de sædvanlige modstående skattemæssige interesser.

For at få afklaret disse forhold nærmere, bør der foretages en tilbundsgående undersøgelse af, hvorvidt samspillet mellem den særlige andelsbeskatning og den almindelige indkomstbeskatning giver mulighed for misbrug eller andre utilsigtede virkninger.

Nogle andelsselskaber beskattes efter reglen i selskabsskatte lovens § 1, stk. 1, nr. 6. Der bør foretages en tilsvarende undersøgelse af denne regel.

Til at foretage disse undersøgelser nedsættes der derfor et udvalg. Udvalget bør i givet fald fremkomme med forslag til løsninger på de problemer, der **afdækkes**.

Viser der sig andre konkrete problemstillinger i forbindelse med udvalgets undersøgelse, som har relation til misbrugsmuligheder ved andelsbeskatningen, kan udvalget ligeledes inddrage disse problemstillinger i undersøgelsen og fremkomme med løsningsmuligheder.

Udvalget skal tilstræbe at færdiggøre sit arbejde, således at der på baggrund af udvalgets konklusioner kan fremsættes eventuelle forslag om lovændringer i begyndelsen af folketingssamlingen 1992-93."

2. Udvalgets sammensætning

Udvalget fik følgende sammensætning:

Formand: Forstander Arne Larsen

Direktør Jørgen Hansen, Dansk Industri

Økonom Mogens Eliassen, Nærings- og Nydelsesmiddel-
forbundet

Vicedirektør Erik Traberg Jensen, Arbejderbevægelse-
sens Erhvervsråd

Sekretariatschef Holger Hasle Nielsen, Danske An-
delsselskaber

Direktør Asbjørn Børsting, Landbrugsrådet

Statsaut. revisor Preben Madsen, indstillet af Den
Frie Grovvarerhandel

Landsretssagfører Aage Spang-Hanssen

Rådgivende skatterevisor Christen Amby

Statsaut. revisor Andreas Nicolaisen

Kontorchef Finn Lauritzen, Finansministeriet

Kontorchef Lars H. Nielsen, Skatteministeriet, De-
partementet

Kontorchef Per Bach Jørgensen, Skatteministeriet,
Departementet

Kontorchef Niels Kristensen, Skatteministeriet,
Told og Skattestyrelsen

Sekretariat:

Fuldmægtig Lise Bo Nielsen, Skatteministeriet, De-
partementet

Fuldmægtig Kirsten Hvelplund, Skatteministeriet, De-
partementet

Fuldmægtig Jens Højgaard Petersen, Skatteministe-
riet, Departementet

Fuldmægtig Henrik Møller Nielsen, Skatteministeriet,
Told- og Skattestyrelsen

Konsulent Preben Underbjerg Poulsen, Skatteministeriet, Departementet, er den 30. november 1992 indtrådt i udvalget i stedet for Per Bach Jørgensen.

Fuldmægtig Claus Blendstrup, Finansministeriet, har deltaget i flere af udvalgets moder i stedet for kontorchef Finn Lauritzen.

Udvalget har holdt 8 moder.

II. Udvalgets overvejelser

1. Afgrænsning af kommissoriet

Af kommissoriet fremgår det, at udvalget skal fremkomme med forslag til lösning af problemer, der afdekkes med hensyn til misbrug eller andre utilsigtede virkninger af især samspillet mellem andelsbeskatning og den almindelige indkomstbeskatning.

På denne baggrund har udvalget koncentreret sig om at korrigere mangelfulde regler eller foreslå nye regler med henblik på at undgå utilsigtede offentlige provenutab og tilsvarende fordele for begrænsede dele af den private sektor. Der er således allerede taget stilling til formodede utilsigtede virkninger af samspillet beskatningssystemerne imellem, mens der ikke er taget stilling til, hvorvidt de uens beskatningssystemer i sig selv giver anledning til konkurrenceforvridning.

De områder, udvalget navnlig har beskæftiget sig med, omfatter problemer i forbindelse med andelsselskabernes indplacering i selskabsskatteloven, herunder kriterierne for at være et kooperationsbeskattet andelsselskab, og problemer i samspillet skattesystemerne imellem ved omdannelse og fusion samt ved behandlingen af kursgevinster og -tab.

Et mindretal i udvalget (Preben Madsen og Jørgen Hansen) mener, at kommissoriet kan fortolkes således, at udvalgets arbejde også kunne omfatte en vurdering af, hvorvidt misbrugsmulighederne bedre lod sig fjerne ved at etablere et ensartet beskatningssystem for alle selskaber. Udvalgets øvrige medlemmer mener ikke, at kommissoriet giver anledning til en sådan fortolkning, hvorefter udvalget har arbejdet i overensstemmelse med de ovenfor anførte præmisser.

2. Udvalgets forslag

Generelt må til de følgende forslag bemærkes, at grundlaget for udvalgets overvejelser hovedsageligt har været en analyse af, hvilke misbrugsmuligheder der måtte foreligge. Udvalget har således ikke undersøgt, i hvilket omfang muligheder for misbrug i praksis har været udnyttet.

Udvalget finder ikke, at de gældende skattepligtsbestemmelser vedrørende kooperationsbeskattede andelsselskaber er udformet tilstrækkeligt præcise. Udvalget skal derfor foreslå, at der sker en revision af disse skattepligtsbestemmelser, således at det sikres, at de tager højde for alle egentlige andelsselskaber. Der er i denne forbindelse foretaget en undersøgelse af skattepligtsbestemmelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a, 4 og 6. Ved revisionen finder udvalget bl.a., at det bør præciseres, at der skal være en vis medlemsskare for at danne et kooperationsbeskattet andelsselskab. Det er i denne forbindelse udvalgets opfattelse, at der bør være mindst 10 medlemmer.

Udvalget finder endvidere, at det bør lovfæstes, at kooperationsbeskattede andelsselskaber kun må have en vis omsætning med ikke-medlemmer.

Et flertal i udvalget (udvalget med undtagelse af Preben Madsen, Jørgen Hansen og Finn Lauritzen) finder, at den i praksis gældende grænse på 25 pct. skal fastholdes. Ved opgørelsen af 25 pct.-grænsen skal der som udgangspunkt ses bort fra en eventuel omsætning med et andet kooperationsbeskattet andelsselskab, der ikke er medlem. Ved udformningen af reglerne skal der dog tages hensyn til de særlige problemer, der opstår, i og med at andelsselskaber kan have flere funktioner.

Flertallet finder endvidere, at overskridelsen af 25 pct.-grænsen skal være væsentlig eller af længere varighed, førend andelsselskabet udgår af kooperationsbeskatningen.

Et mindretal i udvalget (Preben Madsen, Jørgen Hansen og Finn Lauritzen) finder, at et andelsselskab kun bør omfattes af den særlige kooperationsbeskatning, hvis omsætningen med ikke-medlemmer ikke overstiger 10-15 pct. Den årlige omsætning med ikke-medlemmer kan dog altid udgøre 10 mill. kr.

Såfremt de nævnte grænser overskrides, finder mindretallet, at andelsselskabet i det indkomstår, hvori overskridelsen sker, skal beskattes med 34 pct. af den del af den efter kooperationsbeskatningsreglerne opgjorte indkomst, der svarer til overskridelsen. Hvis grænserne overskrides i to på hinanden følgende indkomstår, skal andelsselskabet i det tredje indkomstår overgå til selskabsbeskatning.

Udvalget foreslår en ophævelse af de særlige detailsalasregler for produktions- og salgsforeninger.

For at sikre, at andelsselskaber ikke fremover kan omfattes af skattepligtsbestemmelsen i selskabsskattelovens S 1, stk. 1, nr. 6, skal udvalget foreslå, at såfremt et andelsselskab ikke længere opfylder betingelserne for at blive kooperationsbeskattet, skal dette selskab overgå til beskatning på linie med aktieselskaber.

I konsekvens af udvalgets forslag til ændring af skattepligtsbestemmelserne vil der ske overflytning af nogle andelsselskaber. Udvalget finder i denne forbindelse, at der bør fastsættes særlige overgangsregler, således at overflytningen ikke bliver for byrdefuld for selskaberne.

I forbindelse med undersøgelsen af selskabsskatte-lovens § 1, stk. 1, nr. 6, har udvalget også foretaget en undersøgelse af andelskassernes særlige situation.

Med hensyn til andelskasserne foreslår udvalget, at problemerne vedrørende kursgevinstbeskatning i det væsentlige kan løses ved at ophæve andelskassernes mulighed for at udstede blåstemplede obligationer, jf. også nedenfor vedrørende kursgevinstloven. Principielle overvejelser kunne dog tale for at gøre andelskasserne fuldt skattepligtige på linie med bl.a. sparekasserne.

Ved afhændelse af andelsbeviser i kooperationsbeskattede andelsselskaber er udgangspunktet, at andelshaveren er skattepligtig af fortjenesten. Dette gælder dog efter de gældende regler ikke, hvis andelsselskabet overgår til anden beskatning, og andelsbeviset afhændes 10 år herefter.

Det er udvalgets opfattelse, at denne 10 års-regel ikke er tilstrækkelig til at udjævne forskellen mellem beskatningsprofilen for andelsselskaber og aktieselskaber. Udvalget skal derfor foreslå, at 10 års-reglen ophæves.

Udgangspunktet er, at der ved overgangen principielt skal en afvikling af det offentliges latente skattekrav. Dette vil dog efter udvalgets opfattelse i mange tilfælde være meget byrdefuldt og kan virke urimeligt, især hvor selskabet fortsætter som andelsselskab.

Dette gælder dog også i visse tilfælde den beskatning, der efter gældende regler vil ske, hvis andels-selskabet omdannes til aktieselskab.

Udvalget har på denne baggrund overvejet alternative beskatningsmodeller. Ingen af disse modeller er ideelle, og udvalget har derfor afstået fra at pege på én bestemt model. Udvalget har blot skitseret modellerne og deres fordele og ulemper.

Model 1 indebærer, at beskatningen af avancen på andelsbeviset i princippet fastholdes uendeligt uanset hvor lang tid, der er gået siden omdannelsen. Som efter de gældende regler er beskatningen maksimeret til den reelt opnåede avance. Efter overgangen skal udlodninger som hidtil beskattes som personlig indkomst, mens selskabet gives fradragsret for disse udlodninger.

Disse regler kan imidlertid kun finde anvendelse i de tilfælde, hvor andelsselskabet overgår til almindelig selskabsbeskatning, men hvor selskabet beholder karakteren af et andelsselskab. Såfremt andelsselskabet omdannes til et aktieselskab, skal der, medmindre det vælges at lade de latente skattekrav forfalde straks, indføres en særlig overgangsbeskatning i selskabet af de midler, der er opsamlet under kooperationsbeskatningen.

Det skattepligtige beløb skal af praktiske grunde opgøres på tidspunktet for omdannelsen, og opgørelsen skal foretages på grundlag af selskabets indre værdi. Skattesatsen skal fastsættes, således at den svarer til den beskatning, der ville være sket, hvis selskabet var blevet opløst, og midlerne udloddet til medlemmerne. Beskatningen skal ske i selskabet, men beskatningstidspunktet skal fortsat være på udlodningstidspunktet. Når udlodningerne er beskattet i selskabet, vil udlodningerne være skattefri for andelshaverne. De udlodninger, der foretages, anses i første række at hidrøre fra de midler, der er opsamlet under kooperationsbeskatningen.

Idet overgangsbeskatningen påhviler selskabet og behandles efter særlige regler, vil både selskabet og andelshaverne efter omdannelsen kunne behandles efter de almindelige regler for aktieselskaber og aktionærer. Efter beskatningen af de opsamlede midler vil også udlodninger kunne behandles efter de almindelige regler.

Model 2 indebærer, at den særlige overgangsbeskatning i selskabet indføres ved alle former for overgang og dvs. ikke kun ved reelle omdannelser til aktieselskab.

I forbindelse med begge modeller foreslår udvalget, at de særlige overgangsregler i selskabsskattelovens S 5B udbygges, således at det sikres, at der ved andelsselskabers overgang til almindelig beskatning ikke sker beskatning af kapitalgevinster, der reelt er opnået under kooperationsbeskatningen.

Efter de gældende regler har kooperationsbeskattede andelsselskaber mulighed for skattefrit at fusionere med et 100 pct. ejet datteraktieselskab. På grund af andelsselskabets særlige indkomstopgørelse vil den latente skattebyrde, der ved fusionen påhviler datteraktieselskabet, ikke komme til fuld beskatning på et senere tidspunkt.

Det er udvalgets opfattelse, at der ikke bør være mulighed for at slippe for den latente skattebyrde, som påhviler aktieselskabet. Udvalget foreslår derfor som udgangspunkt en ophævelse af adgangen til skattefri fusion. Det må anses for praktisk umuligt i forbindelse med fusionen at opgøre hele skattebyrden med henblik på en senere beskatning.

Ved fusion mellem to aktieselskaber vil det fortsættende selskab overtage det ophørende selskabs ejer-

tid, f.eks. i relation til fast ejendom og aktier. Denne regel indebærer, at det fortsættende selskab som oftest ikke vil blive beskattet af ejendomsavancer og aktieavancer. Til aflosning af den generelt skattefri **fusionsadgang** finder udvalget, at man alternativt kan overveje at indføre regler, hvorefter der som udgangspunkt skal ske beskatning ved fusionen, men hvor der ses bort fra de nævnte former for beskatning, der er afhængig af ejertiden. Det forudsættes, at andelsselskabet opfylder 7 og 3 års-kravet, der beregnes med udgangspunkt i det oprindelige anskaffelsestidspunkt.

Kursgevinstloven er som udgangspunkt symmetrisk opbygget, således at der ikke er mulighed for, at der kan foreligge en skattefri gevinst, samtidig med at låntageren har fradragsret for det modsvarende tab. For andelsselskaber og andelskasser har den manglende fradragsret dog ingen betydning, og der vil således være mulighed for, at andelsselskaber og andelskasser kan udbyde blåstemplede obligationer til underkurs.

Udvalget finder ikke, at der er grundlag for at fastholde den særlige finansielle status, som andelsselskaberne og andelskasserne herved har.

Udvalget skal derfor foreslå, at kursgevinstlovens regler ændres, således at da af kooperationsbeskattede andelsselskaber og andelskasser udstedte obligationer altid vil være sortstemplede og dermed indebære skattepligt af kursgevinsten for kreditor.

Endelig skal udvalget foreslå, at der sker en opstramning i reglerne for kursnedslag ved tilskrivinger på driftslånskonti. idet det bør præciseres, at disse kursnedslag kun kan ske til kursværdien. Det bør endvidere præciseres, at kursgevinst i for-

bindelse med udbetaling af **driftslånskontoen** er skattepligtig efter **næringsreglerne**.

3. Andre overvejelser

Udover ovennævnte konkrete forslag har udvalget også foretaget en **undersøgelse** af en række andre problemstillinger. Udvalget har således undersøgt problemstillingen vedrørende kapitalindskud og vedrørende den fordeling af købesummen, der kan ske i forbindelse med handel mellem andelsselskaber og aktieselskaber. Endvidere har udvalget foretaget en undersøgelse af problemstillingen omkring leasing, samt andelsselskabers etablering af koncerner, hvori der også indgår aktieselskaber.

Ved kapitalindskud i andelsselskaber er udgangspunktet, at der ikke er fradragsret. Det er dog i praksis accepteret, at der er fradragsret, når indbetalingen af indskuddet sker i forbindelse med den løbende drift. Dette gælder både engangsindskud og indskud der sker i form af en regulering af afregningsprisen med andelsselskabet.

Det er udvalgets opfattelse, at udgangspunktet må være, at der ikke er fradragsret for kapitalindskud. Udvalget finder ikke anledning til at foreslå ændringer i praksis, der afspejler det særlige forhold, der er ved andelshaverens erhvervsmæssige tilknytning til andelsselskabet. Det bør dog sikres, at de fratrukne beløb ikke indgår som et tillæg til anskaffelsessummen på andelsbeviset, således at beløbet i givet fald beskattes ved afhændelsen af andelsbeviset.

Med hensyn til fordelingen af købesummen finder udvalget, at de gældende regler indeholder tilstræk-

kelige muligheder for skattemyndighederne til at angribe eventuelle urigtige fordelinger.

For problemstillingerne omkring fordeling af købesum, leasing og koncernforhold finder udvalget, at der er tale om forhold, der udspringer som en naturlig følge af, at det accepteres, at der er flere forskellige beskatningssystemer for forskellige selskabsformer. Det er udvalgets opfattelse, at såfremt man accepterer flere beskatningssystemer, må man i ovennævnte tilfælde også acceptere de herved fremkomne muligheder for at drage fordel af disse forskelle i reglerne.

III. Beskatningen af andelsselskaber

1. Indledning

Andelsselskaber er foreninger, der som medlemmer har aftagere, leverandører o.lign., og som har til formål at virke til fremme af disse medlemmers fælles interesser.

De første danske andelsselskaber blev oprettet i slutningen af forrige århundrede. Oprettelsen havde baggrund i nødvendigheden af en fælles og industrialiseret bearbejdning af landbrugets produktion. Antallet af andelsselskaber steg kraftigt i resten af århundredet, og ved århundredeskiftet var andelsselskaberne allerede en samfundsøkonomisk faktor af væsentlig betydning.

En stor del af de nuværende andelsselskaber er beskæftiget med at forsyne landbruget med råvarer eller at aftage og forarbejde landbrugets produkter. Andelsselskaber kendes dog også inden for andre erhvervsområder, hvor der findes bolig-, indkøbs-, og brugsforeninger, ligesom der findes andelsselskaber i pengeinstitut- og forsikringssektoren og i forsyningssektoren (vand, varme og el).

Skattemæssigt har andelsselskaberne altid indtaget en særstilling. Oprindeligt sondrede man skattemæssigt mellem lukkede og åbne foreninger, alt efter om andelsselskabet havde omsætning med **ikke-medlemmer** eller **ej**. I 1949 blev denne sondring forladt, og man indførte den særlige kooperationsbeskatning, hvorefter indkomsten opgøres på grundlag af andelsselskabets formue.

Også internationalt indtager de danske andelsselskaber en skattemæssig særstilling, idet den særlige

beskatning af andelsselskaberne, hvor beskatningen sker på grundlag af formuen, så vidt vides kun kendes i Danmark og Norge. I en række lande er der dog særlige fradragsregler for andelsselskaber, således at der er fradrag for efterbetalinger o.lign.

Hvis ikke andelsselskaberne er omfattet af den særlige kooperationsbeskatning, kan de være omfattet af en række andre beskatningsregler. I det følgende foretages indledningsvis en gennemgang af de forskellige skattepligtsregler, som andelsselskaber alt efter deres karakter kan være omfattet af. Herefter foretages en faktisk gennemgang af beskatningen af de forskellige former for andelsselskaber. Til sammenligning gennemgås herefter i pkt. 4 beskatningen af aktieselskaber med henblik på at afdække eventuelle misbrugsrauligheder de to beskatningssystemer imellem. I forbindelse med gennemgangen af beskatningen ses der på den samlede beskatning af såvel selskab som ejere, dvs. hhv. andelsselskaber/andels-havere og aktieselskaber/aktionærer. Endvidere er der i pkt. 6 foretaget nogle modelberegninger med henblik på at afdække beskatningsprofilen for de to selskabstyper. Det er derimod ikke hensigten at foretage en egentlig sammenligning af beskatningsniveauet de to systemer imellem.

2. Andelsselskabers indplacering i selskabsskatteloven § 1. stk. 1

Andelsselskaber kan være beskattet efter følgende bestemmelser i selskabsskatteloven:

- § 1, stk. 1, nr. 2 - aktieselskabslignende selskaber
- § 1, stk. 1, nr. 3 - brugsforeninger
- § 1, stk. 1, nr. 3a - indkøbsforeninger
- § 1, stk. 1, nr. 4 - produktions- og salgsforeninger

§ 1, **stk. 1**, nr. 6 - andre foreninger.

Også de gensidige forsikringsforeninger, der beskattes i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 5, har karakter af andelsselskaber. På grund af disse selskabers særlige karakter, og fordi de er undergivet fuld beskatning, er disse dog ikke medtaget i nærværende gennemgang.

2.1. Nr. 3a og 4 - indkøbsforeninger og produktions- og salgsforeninger

Den særlige kooperationsbeskatning, der er beregnet til at tage højde for andelsselskabernes særlige struktur og virke, er den beskatning, der gælder for selskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4, dvs. indkøbsforeninger og produktions- og salgsforeninger.

For at kunne beskattes som indkøbsforening er der to grundlæggende krav, der skal opfyldes. Dels skal foreningen indkøbe, fremskaffe, eller fremstille varer eller levere tjenesteydelser til medlemmerne. Dels skal udlodningen af overskuddet til medlemmerne ske på grundlag af omsætningen med disse. Også et eventuelt likvidationsprovenu skal fordeles i forhold til den stedfundne omsætning med medlemmerne.

For at adskille en indkøbsforening fra en brugsforening kræves det endvidere, at medlemmerne udelukkende benytter leverancer fra foreningen ved udøvelsen af deres bedrift. **Såfremt** leverancerne helt eller delvis benyttes til privat forbrug, vil der i stedet være tale om beskatning som brugsforening, jf. pkt. 2.3. Ved en indkøbsforenings leverance til ikke-medlemmer er det dog uden betydning, om disse

benytter foreningens leverancer helt eller delvist til privat brug.

For at kunne beskattes som produktions- og salasforening, skal der være tale om en forening, som bearbejder, forædler eller sælger medlemmernes produkter. Også for disse foreninger skal overskuddet og et eventuelt likvidationsprovenu fordeles på grundlag af omsætningen med medlemmerne dvs. medlemmernes leverancer af produkter til virksomheden.

Selve angivelsen af formålet i foreningens vedtægter behøver ikke at være af selvstændig betydning. Afgørende for, efter hvilke regler foreningen skal beskattes, er først og fremmest måden, hvorpå foreningen faktisk drives.

Som ovenfor nævnt kan andelsselskaber også være skattepligtige efter andre bestemmelser end bestemmelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4. Der kan være flere grunde til, at andelsselskabet ikke kan anses for omfattet af disse bestemmelser. De mest almindeligt forekommende grunde er følgende:

- a. Den af andelsselskabet drevne virksomhed kan ikke anses for omfattet af § 1, stk. 1, nr. 3a og 4.
- b. Handelen med ikke-medlemmer overstiger 25 pct.
- c. Overskudsfordelingen sker ikke på grundlag af omsætningen.

Ad a. Andelsselskabets virksomhed.

For at **være** omfattet af bestemmelserne i § 1, stk. 1, nr. 3a og 4 skal andelsselskabet som ovenfor nævnt have følgende formål:

- at indkøbe, fremskaffe eller fremstille varer eller levere tjenesteydelser (nr. 3a), eller

- at bearbejde, forædle eller sælge medlemmernes produkter (nr. 4).

Kravene indebærer først og fremmest, at der reelt skal være tale om samhandel med medlemmerne. Det er således ikke tilstrækkeligt for at blive omfattet af bestemmelserne, at den pågældende forening har til formål at virke for medlemmernes interesser eller at fremme salget af medlemmernes produkter. Såfremt der udelukkende er tale herom, vil foreningen i stedet kunne blive omfattet af en af de andre skattepligtsbestemmelser.

Med hensyn til hvilken form for virksomhed, der kan være tale om, fortolkes bestemmelserne i princippet strengt efter ordlyden. Tjenesteydelser er således kun nævnt i nr. 3a vedrørende indkøbsforeninger. Det er derfor ikke muligt at blive beskattet som produktions- og salgsforening, hvis det produkt, som foreningen skal sælge, er tjenesteydelser.

Det accepteres i et vist omfang, at andelsselskabet udøver anden form for virksomhed end den direkte kooperative virksomhed, såfremt denne virksomhed er et "tilfældigt" biprodukt af virksomheden. Det er dog afvist, at en indkøbsforening kan optage en aktivitet, der udelukkende tager sigte på handel med ~~ikke~~ medlemmer. Herudover er det i praksis afvist, at en indkøbsforening kan udøve finansieringsvirksomhed ved at anvende en del af andelskapitalen til placering i værdipapirer herunder aktier i medlemsvirksomhederne.

Det er dog ikke anset for at stride imod bestemmelserne, at en indkøbsforening yder lån til medlemmerne.

Det forhold, at et andelsselskab både er en indkøbsforening og en produktions- og salgsforening, har tidligere i enkelte tilfælde ført til, at andelsselskabet er blevet anset for skattepligtig efter andre bestemmelser. Det er dog nu accepteret, at et sådant kombineret andelsselskab alligevel kan anses for omfattet af § 1, stk. 1, nr. 3a eller 4.

I visse tilfælde har andelsselskabets struktur ført til, at man ikke har anset det for at drive kooperativ virksomhed, men at der snarere var tale om en form for virksomhed, som må karakteriseres som erhvervsdrivende.

I nogle ældre afgørelser har Skatteministeriet således fastslået, at det er en betingelse for kooperationsbeskatning, at foreningen består af en kreds af medlemmer, som vel har fælles interesse i samarbejdet, men som iøvrigt er økonomisk uafhængige af hinanden. Hvor medlemmerne består af koncernforbundne selskaber, kan denne forudsætning ikke anses for opfyldt. Dette gælder, hvadenten medlemskredsen består af et moderselskab og en række datterselskaber eller af selskaber, der alle beherskes af samme ejerkreds.

Kravet om, at medlemmerne skal være økonomisk uafhængige, fremgår tillige af Skatteministeriets cirkulære til selskabsskatteloven.

I en afgørelse er det dog blevet godkendt, at et andelsselskab kun har ét medlem. Dette medlem var et andet andelsselskab, der selv havde en stor kreds af medlemroer.

Ad b. Handel med ikke-medlemmer.

Bestemmelserne i § 1, stk. 1, nr. 3a og 4, indeholder ikke krav om, at der kun må være tale om omsætning med medlemmer. Tværtimod forudsætter reglerne omkring opgørelsen af indkomsten, at der kan være tale om omsætning med ikke-medlemmer. Bestemmelserne fastsætter således, at der skal opgøres en del af formuen svarende til den del af omsætningen, der er med ikke-medlemmer. Indkomsten beregnes herefter med 6 pct. af denne del af formuen i forhold til normalt 4 pct., jf. selskabsskattelovens §§ 14 og 15.

I praksis har man dog med hensyn til de kooperationsbeskattede andelsselskaber, dvs. indkøbsforeninger og produktions- og salgsforeninger indfortolket et krav om, at omsætningen med ikke-medlemmer ikke må overstige en vis størrelse.

Det må antages, at baggrunden for dette krav er, at man har lagt vægt på, at andelsselskaber som udgangspunkt handler med medlemmer, og at andelsselskaber så at sige er medlemmernes forlængede arm. Når omsætningen med ikke-medlemmer bliver af en vis størrelse, har det formentlig været opfattelsen, at selskabet ikke i så høj grad er et egentligt andelsselskab, og at selskabet derfor ikke længere kan kooperationsbeskattes.

Den i praksis fastsatte grænse er på 25 pct. Såfremt omsætningen med ikke-medlemmer overstiger 25 pct., og såfremt denne overskridelse må anses for at være af længere varighed, kan andelsselskabet ikke længere anses for at være omfattet af bestemmelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a eller 4. Andelsselskabet vil herefter kunne overgå til beskattning efter en af de andre skattepligtsbestemmelser.

Skatteministeriet har i en **afgørelse** statueret, at såfremt størstedelen af et andelsselskabs omsætning sker med et medlem organiseret som et aktieselskab, som handler med ikke-medlemmer, må dette indebære, at foreningen ikke længere kan kooperationsbeskattes. Det er herved forsøgt at undgå, at 25-pct. grænsen omgås ved at indskyde et aktieselskab som mellemlid.

I nogle tilfælde kan andelsselskabet som ovenfor nævnt være en kombination af en indkøbsforening og en produktions- og salgsforening. I disse tilfælde skal beregningen af omsætningen med ikke-medlemmer beregnes særskilt for henholdsvis indkøbsfunktionen og produktions- og salgsfunktionen. Til omsætning med ikke-medlemmer skal således dels medregnes indkøbsfunktionens salg til ikke-medlemmer dels produktions- og salgsfunktionens køb hos ikke-medlemmer.

Såfremt andelsselskabet fortsat ønsker at blive kooperationsbeskattet, kan selskabet vælge at lade ikke-medlemmerne overgå til medlemsskab. Det fremgår dog af praksis, at de herved fremkomne medlemmer skal optages på samme vilkår som de hidtidige medlemmer, og at der ikke er mulighed for f.eks. at begrænse disse medlemmers stemmeret.

Ad. c. Overskudsdeling.

Endelig stiller bestemmelserne i S 1, stk. 1, nr. 3a og 4, krav om, at overskudsfordelingen - bortset fra normal forrentning af en indbetalt medlemskapital - foretages på grundlag af omsætningen med medlemmerne eller på grundlag af leverancerne fra medlemmerne. Dette er et ufravigeligt krav.

Det er endvidere et krav, at en eventuel likvidationsudlodning ligeledes skal foretages på grundlag af omsætningen.

Såfremt foreningens vedtægter ikke giver mulighed for udlodning, heller ikke ved opløsning, vil foreningen ikke kunne kooperationsbeskattes. Den må af denne grund anses for omfattet af en af de andre **skattepligtsbestemmelser**.

Såfremt et andelsselskab ikke kan anses for omfattet af hovedbestemmelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4, vil andelsselskabet kunne blive omfattet af en af de følgende skattepligtsbestemmelser:

2.2. Nr. 2 - aktieselskabslignende selskaber

For det første vil andelsselskabet kunne blive omfattet af skattepligtsbestemmelsen i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 2, om aktieselskabslignende selskaber.

For disse selskaber er det et krav, dels at ingen af deltagerne i selskabet hæfter personligt, dels at selskabet fordeler overskuddet i forhold til deltagerens indskudte kapital. Dette vil formentlig kunne opfyldes af nogle andelsselskabslignende selskaber. For det typiske andelsselskab vil der dog som oftest være tale om, at overskudsdelingen sker på grundlag af omsætningen. Såfremt dette er tilfældet, vil der ikke kunne være tale om beskatning i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 2.

2.3. Nr. 3 » brugsforeninger

For det andet vil der kunne være tale om beskatning i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr.

3, om brugsforeninger. Denne skattepligtsbestemmelse kan være relevant for indkøbsforeninger. Forskellen imellem en brugsforening og en indkøbsforening er, at brugsforeningens medlemmer anvender leverancerne helt eller delvist til privat forbrug. **Såfremt** dette er tilfældet, vil en indkøbsforening derfor kunne overgå til beskatning efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3.

2.4. Nr. 6 - andre foreninger

Endelig er der mulighed for, at andelsselskabet kan overgå til beskatning efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6.

Skattepligtige efter selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, er ifølge bestemmelsen "andre foreninger, korporationer, stiftelser, legater og selvejende institutioner, jf. dog § 3, for så vidt foreningen m.v. ikke er omfattet af **fondsbeskatningsloven**".

Bestemmelsen er i praksis en slags opsamlingsbestemmelse med hensyn til juridiske personers skattepligt. Skattepligtsbestemmelserne i **selskabsskattelovens** § 1, stk. 1, nr. 1-5b, § 2 og **fondsbeskatningslovens** § 1 samt skattefritagelsesbestemmelsen i selskabsskattelovens § 3 indeholder således visse mere eller mindre detaljerede krav til at blive omfattet af disse bestemmelser. Såfremt den pågældende forening m.v. ikke opfylder disse krav, vil den falde ind under § 1, stk. 1, nr. 6.

Der er således som udgangspunkt ikke mulighed for at falde udenfor selskabsskatteloven og **fondsbeskatningsloven**. Det bemærkes dog i denne forbindelse, at skattepligten efter § 1, stk. 1, nr. 6, først indtræder, når foreningen **hår** erhvervsmæssig indkomst, og skattepligten omfatter kun sådan indkomst.

Hovedformålet for § 1, stk. 1, nr. 6, er at fastslå, at foreninger og institutioner såsom idrætsforeninger, grundejerforeninger, sangforeninger, husmoderforeninger, velgørende foreninger o.lign. kun skal beskattes af den erhvervsmæssige del af indkomsten. Da der er tale om en opsamlingsbestemmelse, indeholder bestemmelsen dog også en del juridiske personer, som af den ene eller den anden grund falder udenfor de øvrige skattepligtsbestemmelser. Dette gælder bl.a. andelsselskaber, som ikke opfylder kravene til at være omfattet af en af de andre skattepligtsbestemmelser.

2.4.1. Andelskasser

Andelskasser er en særlig form for andelsselskab, der driver pengeinstitutvirksomhed. Andelskasserne er organiseret i foreningsform og har til formål at virke som pengeinstitut for medlemmerne, at arbejde for økonomisk fordel for såvel indskydere som låntagere samt at yde medlemmerne bedst mulig service på alle **pengemæssige** områder.

Ved lov nr. 154 af 24. april 1985 blev andelskasserne omfattet af bank- og sparekasseloven. Dette skete for at gennemføre EF's 1. direktiv af 12. december 1977 om samordning af lovgivningen om kreditinstitutter. Reglerne for andelskasserne svarer herefter i det væsentlige til de regler, der gælder for andre pengeinstitutter.

Andelskasserne er imidlertid skattepligtige i henhold til bestemmelsen i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6.

3. Beskatning af andelsselskaber og andelshavere

3.1. Kooperationsbeskatning

3.1.1. Beskatning af andelsselskabet

Kooperationsbeskattede andelsselskabers indkomst opgøres som en procentdel af foreningens formue ved indkomstårets udgang. Formuen opgøres som udgangspunkt i overensstemmelse med skattelovgivningens almindelige regler.

Dette indebærer bl.a., at maskiner, inventar og lignende driftsmidler, der udelukkende benyttes erhvervsmæssigt, skal medregnes til saldoværdien, mens fast ejendom skal medregnes til den ved indkomstårets udgang ansatte ejendomsværdi.

Det bemærkes i denne forbindelse, at andelsselskaberne ikke har formuenedslag på 40 pct. efter ligningslovens SS 18 A og B (nedslag for fysiske erhvervsaktiver). Andelsselskaber kan dog opnå **skov-**nedslag i medfør af ligningslovens S 18 C.

Aktier skal medregnes til børskursen eller skattekursen, og obligationer og private pantebreve skal ligeledes medregnes til kursværdien.

Særligt med hensyn til 100 pct. ejede datteraktieselskaber bemærkes, at efter de normale kursberegningsregler skal kursen i disse tilfælde opgøres, så den svarer til datterselskabets egenkapital. Dette gælder tilsvarende, hvor det er et andelsselskab, der er moderselskab.

Varelager og andre formueskattepligtige løsørestande skal medregnes til handelsværdien. **Såfremt**

der er foretaget nedskrivning på varelageret, er det den nedskrevne værdi, der skal anvendes.

Ved opgørelsen af den skattepligtige formue er der et særligt problem i forbindelse med periodisering f.eks. af renter.

For aktieselskaber, der er omfattet af årsregnskabsloven, samt visse andre selskaber m.v. gælder, at der er en pligt til at periodisere renter. Der er særskilt hjemmel hertil i ligningslovens § 5, stk. 4. Herved vil der for disse selskaber være en overensstemmelse mellem årsregnskabet og skatteregnskabet.

Andelsselskaber er derimod ikke omfattet af årsregnskabsloven, og dermed har disse selskaber ikke pligt til at periodisere renteindtægter og -udgifter i det officielle regnskab.

Skattemæssigt skal andelsselskaberne følge de almindelige regler for opgørelsen af den skattepligtige formue. Disse regler tager primært sigte på personer.

Personer har som udgangspunkt ikke pligt til i indkomstopgørelsen at foretage periodisering, men kan få Ligningsrådets tilladelse hertil i medfør af ligningslovens § 5, stk. 5. Såfremt dette er tilfældet, skal dette også påvirke formueopgørelsen, således at der f.eks. skal ske aktivering af de forudbetalte renter, som ikke i det aktuelle indkomstår kan fradrages ved indkomstopgørelsen.

Da andelsselskaber ikke foretager en normal indkomstopgørelse, kræver det ikke Ligningsrådets tilladelse for at kunne foretage periodisering. Det vil dog i nogle tilfælde være rimeligt at foretage pe-

riodisering, men såfremt dette er tilfældet, skal dette princip anvendes kontinuerligt, således at der ikke opstår udsving i formueopgørelsen.

Ved opgørelsen af formuen kan der foretages fradrag for den gæld, som påhviler andelsselskabet. Gælden ansættes efter sit pålydende. Hvor den fordring, der modsvarer gælden, ved formueopgørelsen kan ansættes til en kursværdi, der er forskellig fra fordringens pålydende, ansættes gælden dog efter en tilsvarende kurs.

Herudover kan andelsselskabet foretage fradrag for dividende, efterbetaling og bonus, der udloddes i det pågældende indkomstår.

Driftsfonds, driftslånskonti el.lign. kan opføres som et passiv ved formueopgørelsen på betingelse af, at det af foreningens vedtægter klart fremgår, at medlemmerne kan betragtes som kreditorer med hensyn til deres indestående på disse konti. Såfremt disse driftslånskonti må betragtes som egenkapital, således at der reelt er tale om andelshaverkonti, kan andelsselskabet ikke fradrage indeståendet ved formueopgørelsen.

Formueværdien kan ikke være negativ, men ansættes i sådanne tilfælde til 0. Der er således ikke mulighed for fremførsel af underskud.

Andelsselskaber er ikke skattepligtige af særlig indkomst. Andelsselskaber er heller ikke skattepligtige af kapitalgevinster iøvrigt. Gevinsterne kan dog eventuelt give sig udslag i en forøget formue.

Andelsselskaber skal ved opgørelsen af formuen ikke medregne indestående på andelskonti eller reserver i en anden forening, der kooperationsbeskattes. Dette

indebærer en ophævelse af den dobbeltbeskatning, der ellers herved ville ske. Andelsselskaber har dog ikke mulighed for udlandslømpelse og har heller ikke mulighed for at opnå sambeskatning og derved udnytte et underskud i koncernen.

Når der i henhold til ovenstående regler er fastsat en formueværdi, beregnes andelsselskabets indkomst som en procentdel heraf. Udgangspunktet er, at indkomsten beregnes som 4 pct. af formuen. Har andelsselskabet haft omsætning med ikke-medlemmer, skal der dog som udgangspunkt beregnes en indkomst på 6 pct. af en så stor del af formuen, som svarer til denne omsætnings andel af den samlede omsætning.

Den herved opgjorte indkomst beskattes med en procentsats på 14,3.

Det bemærkes, at produktions- og salgsforeninger kan have detailsalg fra butik, fra vogn eller på anden måde. Indkomsten herved opgøres efter de almindelige regler, der gælder for aktieselskaber, dvs. på grundlag af et almindeligt driftsregnskab. Der kan foretages afskrivninger m.v.

Indkomsten ved detailsalg medregnes til andelsselskabets skattepligtige indkomst, og også denne del af indkomsten beskattes således med 14,3 pct.

Såfremt indkomstopgørelsen for detailsalget viser underskud, kan dette underskud fremføres i de følgende 5 **års** indkomst.

3.1.2. Beskatning af andelshaverne

Andelshaverne har som udgangspunkt ikke fradrag for indskud i andelsselskabet. I visse tilfælde kan indbetalingerne til andelsselskabet være fradragsberet-

tigede som en driftsomkostning. Der **kan** yderligere henvises til pkt. 3,1.3.1.

Udlodninger fra andelsselskabet i form af efterbetaling eller bonus er skattepligtig personlig indkomst for andelshaveren, dvs. at der kan være tale om beskatning med op til 68 pct.

Tilskrivninger til driftsfonds, driftslånskonti el.-lign. er ligeledes skattepligtige som personlig indkomst for andelshaveren på tilskrivningstidspunktet. Der er imidlertid mulighed for ved indkomstopgørelsen at beregne et kursnedslag på disse tilskrivninger på op til 50 pct. Det er dog bl.a. en betingelse for dette kursnedslag, at tilskrivningen er bundet i en periode, der ikke er under 10 år. Nedslaget gives principielt under hensyntagen til det gældende renteniveau. Med hensyn til disse kursnedslag kan der yderligere henvises til pkt. 3.1.3.3.

Tilskrivninger til andelshaverkonti, der må anses som en del af andelsselskabets egenkapital, er derimod ikke skattepligtige for andelshaveren. Tilskrivningerne er en fordeling af årets overskud med henblik på senere udlodning. Udlodning af beløbene vil kun kunne ske ved generalforsamlingsbeslutning herom og kan ikke ske på grundlag af den enkelte andelshavers ønske herom. Først på det tidspunkt, hvor udlodningen rent faktisk sker, indtræder andelshaverens skattepligt.

Normal forrentning af en indbetalt medlemskapital, herunder af indestående på andelshaverkonti, er skattepligtig for andelshaveren som kapitalindkomst, dvs. med en beskatning på op til ca. 58 pct.

Ved afståelse af andelsbeviset er fortjenesten ligeledes skattepligtig som kapitalindkomst. Dette gæl-

der uanset andelshaverens ejerandel og ejertid. Tab kan fratrækkes i anden kapitalindkomst.

Der er mulighed for at opnå dispensation, således at fortjenesten på andelsbeviset beskattes på samme måde som ved afhændelse af aktier. Denne dispensationsmulighed gælder kun andelsselskaber stiftet for den 22. maj 1987, og kun hvis afståelsen ikke sker for at undgå beskatning. Ved **afgørelse** af, om der skal ske dispensation, skal der ses på de samlede omstændigheder omkring afståelsen. Det er bl.a. en forudsætning, at afståelsessummen for andelen først og fremmest kan anses som vederlag for retten til at aftage eller levere et produkt. Der kan derimod ikke meddeles dispensation, såfremt afståelsessummen alene eller i overvejende grad må anses som vederlag for en andel i selskabets formue. Dispensationsmuligheden bør administreres restriktivt.

Beskatning kan vanskeliggøres, hvis der ikke foreligger en særskilt værdiansættelse af andelen. Beskatningsreglerne forudsætter dog en særskilt værdiansættelse.

Såfremt der ikke er tale om afståelse til tredie-
mand, **men snarere** om en udmeldelse, kan der i realiteten **foreligge** et tilbagesalg af andelsbeviset til **selskabet**. I disse tilfælde vil afståelsessummen blive beskattet som udlodninger, dvs. som personlig indkomst. Der kan dog gives dispensation, således at beskatningen i stedet skal ske som ved almindelig afståelse, dvs. som kapitalindkomst.

De fleste andelsselskaber inden for landbruget har vedtægtsmæssige bestemmelser, der indebærer, at en udtrædende andelshaver ikke kan gøre krav på en andel af **andelsselskabets** formue. I forbindelse med udtræden har andelshaveren således ikke mulighed for

at få beløb frigjort. Dette vil også påvirke situationen ved salg af andelsbeviset og indebære, at andelshaveren kun sjældent vil kunne konstatere en skattepligtig fortjeneste.

I modsætning hertil vil der til andelsbeviser i indkøbskæder o.lign. ofte knytte sig en formueandel, og ved salg af sådanne andele vil der kunne konstateres en skattepligtig fortjeneste.

Ved likvidation af andelsselskabet beskattes likvidationsudlodning, der udloddes i det indkomstår, hvori andelsselskabet endeligt opløses, tilsvarende som kapitalindkomst uanset ejertid.

Likvidationsudlodninger i tidligere år beskattes som almindelige udlodninger, jf. ovenfor.

Såfremt andelshaveren har foretaget et kursnedslag på tilskrivninger til driftslån, jf. ovenfor, vil der ved hel eller delvis indfrielse af dette lån være tale om konstatering af en skattepligtig kursgevinst efter næringsreglerne.

Institutionelle investorers investeringer i andelselskaber vil ske via investering i obligationer udstedt af andelsselskaberne. Afkast af sådanne obligationer er undergivet realrenteafgift. Det er dog også muligt via datterselskaber eller joint venture at indgå i sådanne investeringer.

Driftsfonds, driftslån eller lignende, der må anses for kreditorkrav, medregnes ved andelshaverens formueopgørelse som tilgodehavende. Den del af indeståendet, der er tilskrevet i det sidst forløbne indkomstår, medregnes med et kursnedslag svarende til det, der er givet ved indkomstopgørelsen. For efterfølgende indkomstår medregnes den pågældende del af

indeståendet med et sådant reduceret kursnedslag, at værdien umiddelbart for udbetalingstidspunktet svarer til pari. For medlemmer med flere års indeståender på kontoen kan formueværdien fastsættes efter en gennemsnitskurs.

Andelskapital og indestående på konti, der må anses som egenkapital, medtages ved formueopgørelsen til en passende kurs, der fastsættes under hensyn til muligheden for at få midlerne frigjort ved udtræden og mulighederne for forrentning.

3.1.3. Udvalgets overvejelser

3.1.3.1. Indbetaling af indskud m.v. ved indtræden i andelsselskab

Den omstændighed, at andele i andelsforeninger ved afståelse behandles efter reglerne i aktieavancebeskatningsloven, må som hovedregel antages at føre til, at indbetaling af egentlig andelskapital eller tilsvarende indskud ved indmeldelse i et andelsselskab ikke er fradragsberettiget. Indbetalingen heraf har lighedspunkter med aktietegning, dvs. betaling for erhvervelse af andelsrettigheder i selskabet, og beløbet vil således som udgangspunkt udgøre anskaffelsessummen for andelsbeviset eller andelsrettighederne, således at det kan fradrages ved avanceopgørelsen i forbindelse med en senere overdragelse, udmeldelse eller likvidation af selskabet.

På grund af den særlige tilknytning mellem andels-selskabet og andelshaverens erhvervsvirksomhed har skattemyndighederne, herunder Landsskatteretten, i deres praksis modificeret denne hovedregel, når det drejer sig om indskud o.lign., der ikke formelt betegnes andelskapital.

Det er i praksis anerkendt, at **engangsindskud**, der foretages i forbindelse med en fusion, kan fratrækkes som en driftsomkostning.

Praksis viser endvidere, at der er fradrag for indskud, der foretages, ved at andelshaveren i en periode betaler en merpris for leverancer fra en indkøbsforening. Såfremt andelshaveren i en periode må tåle en lavere afregningspris fra en salgsforening, har praksis desuden accepteret, at andelshaveren kun skal beskattes af nettobeløbet, og herved opnår andelshaveren også i disse tilfælde indirekte fradrag for indskuddet.

Derimod kan indskud, der foretages i forbindelse med etablering af erhvervsvirksomhed, ikke fratrækkes.

Det er udvalgets opfattelse, at det principielle udgangspunkt er, at der ikke er fradrag i de tilfælde, hvor der er tale om reelle kapitalindskud i andelselskabet.

Udvalget finder dog ikke anledning til at foreslå en ændring i den praksis, der har udviklet sig på dette område. Praksis afspejler således det særlige forhold, der er ved andelshaverens erhvervsmæssige tilknytning til andelsselskabet. Andelsselskabets særlige karakter må bevirke, at det heller ikke på dette punkt er muligt at foretage en fuldstændig ligestilling med situationen for aktieselskaber og deres aktionærer.

Såfremt indskuddene forøger værdien af andelshaverens andel i foreningen, vil beløbet blive beskattet efter bestemmelsen i aktieavancebeskatningslovens § 2b, når andelshaveren senere overdrager sin andel, eller andelsselskabet likvideres.

Den omstændighed, at der er fradragsret for sådanne beløb, samtidig med at afståelse af andele behandles efter aktieavancebeskatningsloven, rummer dog fare for, at beløbene på grund af deres karakter af kapitalindskud indgår som et tillæg til anskaffelsessummen ved avanceopgørelsen. Herved vil beløbet ikke blive undergivet beskatning ved afhændelsen af andelsbeviset. Udvalget skal i denne forbindelse foreslå, at det over for ligningsmyndighederne præciseres, at i de tilfælde, hvor der er tale om indskud, der er fratrullet ved indkomstopgørelsen, vil disse ikke kunne medregnes til andelsbevisernes anskaffelsessum.

3.1.3.2. Andelsselskabets og andelshaverens formueopgørelse

Udvalget har overvejet, om reglerne omkring andelsselskabets og andelshaverens formueopgørelse kan påvirke, at der er beløb, der ikke medtages nogen af stederne og dermed unddrages beskatning.

Reglen om, at andelsselskaber ikke til formuen skal medregne sit indestående på andelskonti eller reserver i andre foreninger, der kooperationsbeskattes, medfører, at sådanne beløb kun indgår i formuen ét sted, nemlig i den forening, hvor de er posteret som egenkapital. Reglen hindrer således, at der sker dobbeltbeskatning af sådanne formuebeløb.

Reglen skal kun forhindre dobbeltbeskatning i forbindelse med opgørelsen af andelsselskabernes formue. Reglen har derimod ingen betydning for andelshaverne.

Uanset at et andelsselskab ikke til sin formue skal medregne sådanne **andele**, betyder det ikke, at andelsselskabets andelshavere ligeledes kan undlade

dette. Via andelshaverens andel i andelsselskabet ejes en andel i det andet andelsselskab. Værdien af denne indirekte andel skal også medregnes til andelshaverens formue, på tilsvarende måde som den direkte andel skal medtages. Såfremt dette ikke sker, vil der være tale om værdier, som hverken medregnes hos andelsselskabet eller andelshaveren.

Der ses ikke **iøvrigt** at være **beløb**, der slet ikke medregnes nogen af stederne. Der kan derimod være tale om, at beløb (lån eller ansvarlig egenkapital) optages til forskellig kurs henholdsvis hos andels-selskabet og hos andelshaveren.

3.1.3.3. Kursnedslag på tilskrivninger til drifts-lånskonti

Som nævnt under pkt. 3.1.2. kan andelshaveren foretage kursnedslag på tilskrivninger til driftslånskonti. Udvalget har nærmere undersøgt baggrunden herfor, samt den praksis ligningsmyndighederne har på dette område.

Retningslinierne for opgørelsen af kursnedslaget er fastsat af Ligningsrådet og oprindelig offentliggjort i SD-cirkulære 1981-18. Ligningsrådet fastslog, at der ved tilskrivninger til dritslånskonti ikke skulle ske beskatning med tilskrivningens fulde beløb. Der kunne således ske en nedskrivning til kurs 50 under forudsætning af:

- 1) At bindingsperioden ikke er under 10 år.
- 2) At indeståendet ikke forrentes med over 8-10 pct. p.a.
- 3) At det nuværende kurs- og renteniveau er uændret (1981).

Ved kortere bindingsperiode eller højere forrentning skulle der i princippet gives et tilsvarende mindre kursnedslag.

Såfremt der senere sker indfrielse af den fordring, som tilskrivningen udgør, vil der skulle ske beskatning efter reglerne i kursgevinstloven. Da der er tale om næring, vil kursgevinsten altid være skattepligtig.

Det må antages, at ligningsmyndighederne ofte accepterer et kursnedslag på 50, uden at dette har baggrund i indeståendets forrentning og bindingsperiode. Udvalget skal derfor foreslå, ente-, at Ligningsrådets anvisning ophæves, således at det vil være de almindelige skattemæssige regler for kursfastsættelse af fordringer, der vil være gældende. Eller at det i anvisningen præciseres, at kursnedslaget skal følge de almindelige værdiansættelsesprincipper.

Udvalget skal endvidere anbefale, at der over for ligningsmyndighederne gøres opmærksom på, at der bør ske beskatning af en eventuel senere opnået skattepligtig kursgevinst efter næringsreglerne.

3.2. Beskatning i henhold til selskabsskattelovens § 1. stk. 1. nr. 6

3.2.1. Beskatning af andelsselskabet

Som tidligere nævnt kan andelsselskaber under visse omstændigheder være skattepligtige efter bestemmelsen i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, om beskatning af foreninger, selvejende institutioner m.v.

For andelsselskaber omfattet af denne bestemmelse indtræder skattepligten, når andelsselskabet har er-

hvervsmæssig indkomst, og skattepligten omfatter kun sådan indkomst.

Erhvervsmæssig indkomst er defineret i selskabsskattelovens § 1, stk. 4 og 5.

I henhold til § 1, stk. 4, er indtægt ved erhvervsmæssig indkomst indtægt ved næringsvirksomhed eller anden forretningsvirksomhed, herunder indtægt ved drift, udlejning eller bortforpagtning af fast ejendom.

Disse andelsselskaber vil kun være skattepligtige af kapitalgevinster, hvis de er næringsdrivende med handel af f.eks. aktier eller fast ejendom, eller hvis gevinsten er opnået i tilknytning til den erhvervsmæssige virksomhed. Aktieudbytter, kursgevinster og renteindtægter er ligeledes skattefri, medmindre indtægterne har tilknytning til en af andelselskabet drevet erhvervsmæssig virksomhed.

I henhold til § 1, stk. 5, betragtes overskud, som de i stk. 1, nr. 6, nævnte foreninger m.v. indvinder ved leverancer til medlemmer, ikke som indvundet ved erhvervsmæssig virksomhed. Det bemærkes i denne forbindelse, at bestemmelsen ifølge praksis skal fortolkes strikte efter sin ordlyd, således at leverancer fra medlemmer ikke er omfattet.

Overskud som indvindes ved leverancer til medlemmer, betragtes ikke som indvundet ved erhvervsmæssig virksomhed. Dette er særlig relevant for de andelselskaber, der omfattes af bestemmelsen i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, men som reelt driver virksomhed som en indkøbsforening. Indkøbsforeninger, der beskattes i henhold til denne bestemmelse, vil således være skattefri af en stor del af

virksomheden - nemlig den del af virksomheden, der er hidrører fra handel med medlemmer.

Produktions- og salgsforeninger, der omfattes af denne bestemmelse, vil derimod være skattepligtige af overskuddet ved det meste af virksomheden. For disse foreninger kan beskatning efter § 1, stk. 1, nr. 6, indebære en beskatning, der i realiteten ligner beskatningen af aktieselskaber.

Med hensyn til andelskasserne, der generelt beskattes i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, vil denne beskatning indebære, at andelskasserne er skattefri.

Ind- og udlånsvirksomheden er således anset for at udgøre leverancer til medlemmer, og betragtes derfor ikke som skattepligtig erhvervsmæssig virksomhed.

For så vidt angår kursgevinster på obligationsbeholdning m.v., er dette heller ikke anset som erhvervsmæssig indkomst. Uanset at andelskassen driver pengeinstitutvirksomhed, har man således i relation til kursgevinstloven accepteret, at andelskasserne ikke drev næring, jf. det tidligere cirkulære til kursgevinstloven af 9. oktober 1986, pkt. 16.

Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kan andelsselskaber omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, kun fratrække udgifter, som vedrører de indkomstkilder, hvis indtægter er skattepligtige.

Som for andelsselskaber iøvrigt kan andelsselskaberne omfattet af nr. 6 heller ikke opnå datterselskabslempelse eller udlandslempelse, og der er heller ikke mulighed for sambeskatning.

Den skattepligtige indkomst for disse andelsselskaber beskattes med en skatteprocent på 34.

3.2.2. Beskatning af andelshaverne

Udlodninger fra andelsselskabet er skattepligtige som personlig indkomst hos andelshaveren, dvs. beskattede med op til 68 pct.

Fortjeneste ved afståelse af andelsbeviset samt likvidationsudlodninger i det indkomstår, hvori andelsselskabet endeligt opløses, beskattes på tilsvarende måde som ved kooperationsbeskattede andelsselskaber. Der sker således beskatning af fortjenesten som kapitalindkomst, og tab kan fradrages i anden kapitalindkomst. Beskatningen sker uanset ejerandel og ejertid.

Beskatningen sker også fuldt ud, selvom der er tale om et selskab, der driver salgsforeningsvirksomhed, og som løbende beskattes også af omsætningen med medlemmer.

3.3. Beskatning i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 2 og 3

Beskatningen i henhold til § 1, stk. 1, nr. 2 og 3, dvs. den beskatning, der gælder for aktieselskabs-lignende selskaber og brugsforeninger, svarer stort set til den beskatning, der gælder for aktieselskaber, jf. nedenfor under pkt. 4.1. Den eneste forskel er, at brugsforeninger har fradrag for dividende m.v., jf. selskabsskattelovens § 9, stk. 2 og 3.

For andelshaverne i de to typer af selskaber gælder tilsvarende de regler, der gælder for aktionærer, jf. nedenfor under pkt. 4.2.

4. Beskatning af aktieselskaber og aktionærer

4.1. Beskatning af aktieselskabet

Aktieselskaber beskattes på grundlag af de i indkomståret optjente skattepligtige indtægter minus de fradragsberettigede udgifter.

Det er ikke alle indtægter, der er skattepligtige, idet især visse kapitalgevinster ikke skal medtages ved indkomstopgørelsen. Heller ikke alle udgifter kan fradrages. Der er således som udgangspunkt ikke fradrag for udgifter til etablering eller udvidelse af indtægtsgrundlaget.

Aktieselskaber er skattepligtige af den indkomst, der er opnået ved den af selskabet drevne erhvervs-mæssige virksomhed. Ved opgørelsen af overskuddet vil der kunne foretages fradrag for driftsomkostninger dvs. de omkostninger, der er forbundet med at erhverve indkomsten. Endvidere vil selskabet kunne afskrive på driftsmidler og eventuelt på bygninger m.v. Herudover gælder der visse særregler om fradragsret for særlige udgifter f.eks. fradrag for udgifter til forskning, fradrag for gaver til almenvelgørende institutioner m.v. Der er dog kun begrænset fradragsret for udgifter til repræsentation (25 pct.).

Aktieselskaber er tilsvarende skattepligtige af renteindtægter, ligesom der er fradrag for renteudgifter.

Aktieselskaber kan herudover være skattepligtige af kapitalgevinster af forskellig art. Dette afhænger af beskatningsreglerne i de enkelte tilfælde.

Med hensyn til kursgevinster (på obligationer m.v.) er aktieselskaberne skattepligtige af alle gevinster og har som modstykke hertil som udgangspunkt fradrag for tab.

Med hensyn til aktieavancer er der kun skattepligt, hvis aktieselskabet har ejet aktien i mindre end 3 år. Tab kan kun fratrækkes, i det omfang det overstiger eventuelle skattefri udbytter, jf. nedenfor. For så vidt angår ejendomsavancer, er der skattefrihed efter en ejertid på 7 år.

Der er ikke skattepligt af fortjeneste ved salg af goodwill.

Udbytte fra datterselskaber er ikke skattepligtigt, hvis aktieselskabet ejer mindst 25 pct. af aktiekapitalen. Også udbytte fra udenlandske datterselskaber kan være skattefrit alt afhængig af hvilken beskatning, der er i datterselskabets hjemland, såfremt beskatningen ikke svarer til den danske beskatning, vil aktieselskaberne i stedet kunne opnå datterselskabslempelse for udbytter fra disse datterselskaber. Denne lempelse vil kunne stille aktieselskabet, som om udbyttet ikke var skattepligtigt i Danmark. Lempelsen kan dog ikke overstige den i udlandet betalte skat.

For danske mindretalsaktier skal udbyttebeløbet kun medregnes i den skattepligtige indkomst med 66 pct.

Når den skattepligtige indkomst er opgjort, foretages beskatningen af aktieselskabet med en skatteprocent på 34.

Aktieselskaber har desuden mulighed for at opnå udlandslempelse, såfremt en del af indkomsten hidrører fra virksomhed i udlandet. Virksomheden kan udøves

af aktieselskabet selv eller via et sambeskattet datterselskab.

Udlandslempelsen udgør halvdelen af den skat, der forholdsmæssigt kan henføres til den udenlandske indkomst. Lempelsen forudsætter ikke, at der er betalt skat af indkomsten i udlandet, og lempelsen gives, selvom skatten lempes i henhold til en dobbeltbeskatningsoverenskomst.

Herudover har aktieselskaber mulighed for at opnå sambeskatning, således at et underskud i ét selskab i en koncern kan udnyttes til at nedbringe beskatningen et andet sted i koncernen.

Såfremt aktieselskaber har et skattemæssigt underskud, kan dette underskud som hovedregel fremføres til fradrag i overskud i de følgende 5 år.

4.2. Beskatning af aktionærerne

En aktionær har ikke fradrag for indskud i aktieselskaber.

Aktionærerne skal betale udbytteskat af udlodninger fra aktieselskabet. Udbytteskatten indeholdes som en endelig udbytteskat på 30 pct. af udbytte, der ikke overstiger et grundbeløb på 26.400 kr. (for 1992 30.600 kr.). Overstiger udbytteindkomsten dette grundbeløb, beskattes den overskydende del med 45 pct.

Ved afhændelse af aktien afhænger beskatningen primært af, om aktionæren er hovedaktionær eller ej. En aktionær er hovedaktionær, når den pågældende sammen med en nærmere afgrænset familiekreds m.v. inden for de seneste 5 år forud for aktieafståelsen har ejet

mindst 25 pct. af aktiekapitalen eller rådet over mere end 50 pct. af **stemmевærdien** i selskabet.

Såfremt aktionæren ikke er hovedaktionær, er aktionæren ikke skattepligtig af en eventuel fortjeneste ved afhændelse af aktien under forudsætning af, at aktien har været i aktionærens besiddelse i mindst 3 år. Tab kan i dette tilfælde ikke fratrækkes. Fortjeneste ved afståelse inden for de første 3 år er skattepligtig som kapitalindkomst for aktionæren, dvs. at der kan være tale om beskatning med op til ca. 56-58 pct. Tab kan kun fradrages i tilsvarende avancer.

Såfremt aktionæren er hovedaktionær, og aktien har været ejet i mere end 3 år, er fortjenesten som hovedregel skattepligtig som særlig indkomst. Beskatningen aftrappes efter 3 års ejertid fra 50 pct. til 25 pct efter 7 års ejertid. Eventuelle tab er fuldt fradragsberettigede. Fortjeneste ved afståelse inden for de **første** 3 år er på tilsvarende måde som hos mindretalsaktionærer skattepligtig som kapitalindkomst. Tab kan kun fradrages i tilsvarende avancer.

Ved likvidation af aktieselskabet, hvor likvidationsudlodningen sker i det kalenderår, hvor selskabet endeligt opløses, beskattes udlodningen efter reglerne i **aktieavancebeskatningsloven**, dvs. som om aktien var blevet afhændet, jf. ovenfor.

Likvidationsudlodninger i tidligere år beskattes som udlodninger **iøvrigt**.

Udbytte af aktier, fortjeneste ved afhændelse af aktier samt likvidationsudlodninger fra aktieselskaber er fritaget for realrenteafgift, jf. realrenteafgiftslovens § 3, stk. 3, nr. 3,4 og 6. Dette har især betydning for institutionelle investorer.

5. Skematisk oversigt over andels- og aktieselskabsbeskatningen

<u>Selskabet</u>	<u>Aktieselskab</u>	<u>Kooperationsbeskattet andelsselskab</u>	<u>Mr. 6-beskatter andelsselskab</u>
Beskatningsgrundlag	Den skattepligtige indkomst opgjort på grundlag af et driftsregnskab.	Den skattepligtige indkomst opgjort som 4 eller 6 pct. af den skattemæssige formue.	Den skattepligtige indkomst opgjort på grundlag af den erhvervmæssige indkomst.
Fritaget for beskatning	Vise kapitalgevinster er skattefri, f.eks. fortjeneste ved afhandelse af goodwill. Aktie- og ejendoms -avancer er skattefri efter nogle år.	Heget fi formuegoder er skattefri. Værdien af goodwill indgår dog ikke i formueopgørelsen .	Ikke-erhvervmæssig indkomst, herunder indkomst indvundet ved leverancer til medlemmer.
Fradrag	Fradrag for driftsamkostninger m.v. Der er ikke fradrag for udlodninger.	Fradrag for gald. Herudover fradrag for udlodninger og andele i andre kooperationsbeskattede selskaber.	Fradrag for driftsomkostninger m.v. vedrørende den skattepligtige del af indkomsten,
Lempelse, herunder lempelse af dobbeltbeskatning	Udlandslempe , datterselskabslempe , dobbeltbeskatnings l empe lse og lempelse i henhold til ligningslovens § 33.	Dobbeltbeskatningslempe eller lempelse i henhold til ligningslovens § 33 . Lempe i form af, at datterforenings -andele ikke medregnes.	Dobbeltbeskatningslempe eller lempelse i henhold til ligningslovens § 33 .
Koncernbeskatning	Mulighed for sambeskatning og dermed udnyttelse af underskud i koncernen.		
Underskud	Underskudsfræmsø ls- mulighed i op til 5 år.	Ingen mulighed for underskudsfræmsø ls.	Underskudsfræmsølsmulighed i op til 5 år.
Skatteprocent	34 pct.	14,3 pct.	34 pct.
Omstrukturingsmuligheder	Mulighed for skattefri fusion, spaltning og tilførsel af aktiver herunder grænseoverskridende .	Mulighed for skattefri fusion,	

<u>Selskabsdeltageren</u>	<u>Aktieselskab</u>	<u>Kooperationsbeskattet andelsselskab</u>	<u>Nr. 6-beskattet andelsselskab</u>
Beskatning af udlodninger	Udbytteindkomst. 30 pct. af dm første 30.000 kr. 45 pct. af overskydende.	Personlig indkom« dvs. op til 68 pct.	Personlig indkomst dvs. op til 68 pct.
Beskatning ved afstielse eller udlodning af likvidationsprovenu i opløsningsåret	Aktien ejet mindre end 3 år: Kapitalindkomst dvs. op til 56-58 pct. Efter 3 år: Alm. aktionærer er skattefri. Hovedakt i omrer: Særlig indkomst dvs. 50 pct. dog nedtrapning til 25 pct. over 7 år.	Kapitalindkomst dvs. op til 56-58 pct.	Kapitalindkomst dvs. op til 56-58 pct.

6. Beskatningsprofilen hos henholdsvis kooperationsbeskatning og aktieselskabsbeskatning

I det foregående er beskrevet forskellene imellem reglerne for beskatning af henholdsvis kooperationsbeskattede andelsselskaber/andelshavere, jf. pkt. 3.1. og aktieselskaber/aktionærer, jf. pkt. 4.

I et bilag til dette afsnit er vist nogle regneeksempler med henblik på at **belyse profilen** i den samlede beskatning af de to selskabstyper. De nærmere beregningsresultater og -forudsætninger er beskrevet i bilaget. Her skal blot omtales hovedkonklusionerne.

Eksemplerne viser den samlede beskatning (inkl. beskatning af **aktionær/andelshaver**) over hele levetiden af to selskaber, der er organiseret som henholdsvis aktieselskab og andelsselskab, men som i **øvrigt** er identiske. Virksomhederne likvideres efter 20 år, hvorefter likvidationsprovenuet udloddes. Forudsætningerne med hensyn til driftsoverskud, udbyttebetaling m.v. varieres i eksemplerne.

Det skal understreges, at regneeksemplerne ikke er opstillet med henblik på at sammenligne det absolute niveau for beskattningen af hhv. andelsselskaber og aktieselskaber. Eksemplerne giver således ikke svar på hvilken selskabstype, der skattemæssigt belastes hårdest. Besvarelse af dette spørgsmål ville kræve langt mere dybtgående beregninger, og ligger desuden udenfor udvalgets kommissorium.

Beregningerne viser imidlertid, at der er klare forskelle i skattebetalingens tidsmæssige profil. Således er den løbende beskatning af aktieselskab/aktionær generelt større end af andelsselskab/andels-haver, mens en betydelig del af beskattningen for andelsselskaber indtræffer ved likvidation/afhændelse. Såfremt likvidations-/afhændelsesbeskatning ikke medregnes, fås et andet billede.

Hvorvidt denne forskel giver anledning til konkurrenceforvridning, har udvalget ikke taget stilling til. Derimod er forskellen i skatteprofilen af betydning for eventuelle misbrugsmuligheder, jf. pkt. 1 i afsnit V om omdannelse af andelsselskaber.

Endvidere illustrerer eksemplerne den mangfoldighed af forudsætninger, der kan varieres på, og som alle påvirker selskabernes skattebetaling: Skatteprocenter, udlodningsprocent, størrelse af overskud i forhold til egenkapital, levetid samt tidspunkterne for hvornår indtægter, udlodninger og skatter falder.

Endelig vil en række andre forskelle i regelgrundlaget, som ikke er medtaget i beregningerne, påvirke skattebetalingen og selskabernes økonomiske vilkår i øvrigt.

Bilag til afsnit III, pkt. 6

Regneeksempler til belysning af beskatningsprofilen ved hhv. kooperationsbeskatningen og aktieselskabsbeskatningen .

1. En afgørende faktor ved vurderingen af beskatningen af hhv. andelsselskaber og aktieselskaber er, hvilket tidspunkt beskatningen indtræder, altså beskatningens tidsmæssige profil.

Beskatningen af aktieselskaber og andelsselskaber afhænger derudover af en lang række faktorer, herunder særligt:

beskatningsgrundlaget i selskaberne
skatteprocenterne
beskatningen af udbytte/efterbetalinger
beskatningen ved likvidation.

Nedenfor er vist en oversigt over de forskellige skatteprocenter.

	Aktieselskab	Andelsselskab
Beskatningsgrundlag	Skattepligtig indkomst	4-6 pct. ' af den skattepligtige formue
Selskabsskattepct.	34 pct.	14,3 pct.
Skat af udbytte/efterbetalinger	30/45 pct.¹⁾	52 - 68 pct.³⁾
Skat ved likvidation	0 pct.⁴⁾	52 - 58 pct.⁵⁾

- 1) **Afhængig af hvor stor en del af omsætningen, der er med ikke-medlemmer.**
- 2) **Udbytte op til 30.600 kr.(1992) beskattes med 30 pct., udbytte herudover med 45 pct.**
- 3) **Beskattes som personlig indkomst. Såfremt andelshaveren benytter virksomhedsordningen, vil der være tale om en a conto skat på 34 pct. for den del, der forbliver i virksomheden.**

- 4) Under forudsætning af mere end 3 års ejerskab, og at der ikke er tale om hovedaktionæraktier. I sidstnævnte tilfælde beskattes evt. fortjeneste (aftrappet) med 50 pct. (særlig indkomst).
- 5) Beskattes som kapitalindkomst.

2. Der har været opstillet mange eksempler, der sammenligner beskatningen af hhv. aktieselskaber og andelsselskaber. Disse eksempler har ikke givet noget entydigt svar på, hvorvidt det er andelsselskaber/andelshavere eller aktieselskaber/aktionærer, der har de mest gunstige skatteforhold.

De følgende beregninger har heller ikke til formål at besvare dette spørgsmål. Det er således ikke hensigten at foretage en egentlig sammenligning af beskatningsniveauet imellem de to systemer. Eksemplerne er primært opstillet med henblik på at illustrere forskellen i beskatningsprofil.

3. Nedenfor er opstillet fire regneeksempler, der viser den samlede beskatning (inkl. beskatning af aktionær/andelshaver) over hele levetiden af to selskaber, der er organiseret som hhv. aktieselskab og andelsselskab.

Begge selskaber har som udgangspunkt en egenkapital på 1 mill. kr., og virksomhederne likvideres efter 20 år, hvorefter likvidationsprovenuet udloddes.

I **eksempel 1** er det årlige driftsoverskud 10 pct. af egenkapitalen, og der udloddes 50 pct. af overskuddet efter skat. Det bemærkes, at der herved kommer større beløb til beskatning som overskud og udlodning i andelsselskabet end i aktieselskabet, hvilket selvsagt afspejles i skattebetalingen. I **eksempel 2** er overskuddet og udlodningerne faste beløb på hhv. 100.000 kr. og 25.000 kr. årligt. Det samlede overskud og den samlede udlodning bliver derved af samme størrelse i de to selskaber. I **eksempel 3** er over-

skud og udlodninger ligeledes faste beløb, men derudover er skatten af udbytte sat til 40 pct. mod 35 pct. i eks. 1 og 2 (svarende til at hhv. 2/3 og 1/3 af udbyttet ligger ud over 30.000 kr.), mens skatten af efterbetalingerne er sat til 50 pct. mod 56 pct. i eks. 1 og 2. **Eksempel 4** svarer til eksempel 3 med den ændring, at selskaberne i to år har et underskud på 50.000 kr. I disse år udbetales ikke udbytte/efterbetalinger.

Der er anvendt en diskonteringsrente på hhv. 5 pct. og 7 pct.

Oversigt over forudsætninger i eksempler på beskattning af aktieselskab og andelsselskab.

	Aktieselskab	Andelsselskab
Forudsætninger.		
Årligt drifts- overskud	Eks. 1: 10 pct. af egenkapital	10 pct. af egenkapital
	Eks. 2: 100.000 kr.	100.000 kr.
	Eks. 3: 100.000 kr.	100.000 kr.
	Eks. 4: 100.000 kr./+50.000 kr.	100.000 kr./+50.000 kr.
Årligt udbytte/ efterbetalinger	Eks. 1: 50 pct. af overskud efter skat	50 pct. af overskud efter skat
	Eks. 2: 25.000 kr.	25.000 kr.
	Eks. 3: 25.000 kr.	25.000 kr.
	Eks. 4: 25.000 kr./0 kr.	25.000 kr./0 kr.
Skat af udbytte ¹¹ / efterbetalinger	Ek*. 1: 35 pct.	56 pct.
	Eks. 2: 35 pct.	56 pct.
	Eks. 3: 40 pct.	50 pct.
	Eks. 4: 40 pct.	50 pct.

Overview over beregningsresultater over hele levetiden i eksemplerne.

	Aktieselskab		Andelsselskab	
	ca. 1.000 kr.			
Selskabsskat/ andelsskat (Løbende skat)	Eks. 1:	942	194	
	Eks. 2:	680	195	
	Eks. 3:	630	195	
	Eks. 4:	578	177	
Skat af aktionær/ andelshaver				
• Løbende skat	Eks. 1:	320	540	
	Eks. 2:	175	280	
	Eks. 3:	200	250	
	Eks. 4:	180	225	
- Likvidationsskat	Eks. 1:	0	852	
	Eks. 2:	0	731	
	Eks. 3:	0	731	
	Eks. 4:	0	601	
Samlet løbende skat				
	Eks. 1:	1.262	1.034	
	Eks. 2:	855	475	
	Eks. 3:	880	445	
	Eks. 4:	758	402	
Samlet skat • selskab plus aktionær/an- delshaver	Eks. 1:	1.262	1.886	
	Eks. 2:	855	1.206	
	Eks. 3:	380	1.176	
	Eks. 4:	758	1.003	
		<u>5 pct. 7 pct.</u>	<u>5 pct. 7 pct.</u>	
Nutidsværdi af samtet skat ²⁾	Eks. 1:	746 622	904 700	
	Eks. 2:	533 453	551 420	
	Eks. 3:	548 466	532 404	
	Eks. 4:	465 395	459 350	

Anm: Det bemærkes, at beregningsresultaterne belyser profilen i skattebetalingen, men ikke nødvendigvis siger noget om eventuelle forskelle i det absolutte beskatningsniveau.

- 1) 2/3 af udbyttet forudsættes beregningsteknisk beskattet med 30 pct. og 1/3 med 45 pct. i eks. 1 og 2. anvendt i eks. 3 og 4.
- 2) Diskonteringsrente: 5 pct. og 7 pct.

I alle eksemplerne er den lobende beskatning af aktieselskabet **større** end den lobende beskatning af andelsselskabet. Omvendt er den lobende beskatning af andelshaveren **større** end af aktionæren.

Samlet er den lobende beskatning af aktieselskab/aktionær **større** end den lobende beskatning af andels-selskab/andelshaver.

Til gengæld er likvidations- eller afhændelsesbeskatningen 0 for aktieselskabet (hvis der ikke er tale om et hovedaktionærselskab), mens andelshaveren betaler kapitalindkomstskat heraf.

Det skal understreges, at beskatningsreglerne utvivlsomt påvirker den valgte udlodningsprofil. Sammenligning imellem de anførte eksempler kan således i visse tilfælde være lige så relevant som sammenligning inden for eksemplerne.

4. Beregningerne viser således klart, at der er forskelle i skattebetalingens tidsmæssige profil. Den lobende beskatning af aktieselskab/aktionær er generelt **større** end af andelsselskab/andelshaver, mens en betydelig del af beskatningen for andelsselskabet indtræder ved likvidation.

Derudover illustrerer eksemplerne den mangfoldighed af forudsætninger, der kan varieres på, og som alle påvirker storreisen af den samlede skat: Skatteprocenter, udlodningsprocent, størrelse af overskud i forhold til egenkapital, levetid samt tidspunkterne for hvornår indtægter, udlodninger og skatter falder.

Det er derimod næppe muligt ved hjælp af sådanne regneeksempler entydigt 'at svare på hvilken selskabstype, der skattemæssigt belastes hårdest. Som

nævnt er dette imidlertid heller ikke formålet med eksemplerne.

5. Endelig skal det nævnes, at en række andre forskelle i regelgrundlaget, som ikke er medtaget i beregningerne, påvirker skattebetalingen, f.eks.:

I et hovedaktionærsselskab beskattes evt. fortjeneste - der aftrappes i forhold til ejertid - som særlig indkomst, således at likvidationsprovenu ikke er skattefrit.

Andelsselskaber er i modsætning til aktieselskaber ikke skattepligtige af særlig indkomst.

Aktieselskaber kan opnå udlandslempelse i tilfælde af indkomst fra virksomhed i udlandet.

Aktieselskaber har mulighed for sambeskatning i koncerner.

Institutionelle investorers afkast af aktieinvesteringer er ikke realrenteafgiftspligtigt.

Der er ikke tilsvarende mulighed for realrenteafgiftsfri investeringer i andelsskaber.

Andelshaveren kan indgå i virksomhedsordningen.

Det bemærkes endvidere, at der ikke er regnet med afskrivninger i de opstillede regneeksempler.

IV. **Problemer med** andelsselskabers indplacering i selskabsskattelovens § 1. stk. 1

1. Andelsselskaber omfattet af nr. 3a og 4

Som beskrevet i afsnit III kan andelsselskaber alt efter deres karakter være omfattet af flere forskellige skattepligtsbestemmelser. Da beskattningen i henhold til de forskellige bestemmelser er meget forskellig, er indplaceringen i skattepligtsbestemmelserne af afgørende betydning. Målet må være, at de enkelte selskaber beskattes i henhold til den skattepligtsbestemmelse, som netop er beregnet til at tage højde for disse selskabers særlige karakter.

Den særlige kooperationsbeskatning er fastsat for at tage højde for andelsselskabernes særlige karakter, herunder især den tætte tilknytning til andelshaverens virksomhed.

Som gennemgået i pkt. 2.1. i afsnit III indeholder selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4, udtrykkelige krav dels til selskabernes formål og faktiske virke dels til grundlaget for overskudsdelingen. Herudover er der i praksis udviklet krav om, dels at medlemmerne skal være økonomisk uafhængige, og dels at omsætningen med ikke-medlemmer ikke må overstige 25 pct.

Det kan dog diskuteres, hvorvidt de i praksis stillede krav om økonomisk uafhængige medlemmer og 25 pct.-kravet er tilstrækkelig præcise.

Det vides endvidere ikke med sikkerhed, hvorvidt det har været muligt f.eks. at stifte et andelsselskab med koncernforbundne selskaber, eller hvorvidt det har været muligt at omgå 25 pct.-kravet ved at kana-

lisere omsætningen med ikke-medlemmer via et aktieselskab.

Det må anses som en svaghed, at disse grundlæggende krav kun er formuleret i en ældre praksis, og det kan ikke udelukkes, at der idag sker kooperationsbeskatning af selskaber, som næppe vil kunne karakteriseres som traditionelle andelsselskaber.

Det må endvidere konstateres, at det ikke fremgår, hvor få personer, juridiske eller personlige, der skal til for at skabe en forening. Der foreligger således en ældre afgørelse, hvor man har accepteret, at et andelsselskab kun havde ét medlem. Der var dog tale om et medlem, der i sig selv havde en stor medlemsskare, men afgørelsen vækker usikkerhed med hensyn til kravet om antallet af medlemmer.

Som nævnt i pkt. 2.1. i afsnit III har det tidligere været antaget, at andelsselskaber, der var en kombination af en indkøbsforening og en produktions- og salgsforening, ikke kunne være omfattet hverken af nr. 3a og 4. Uanset at det nu er fastslået, at sådanne selskaber alligevel kan kooperationsbeskattes, må det antages, at der stadig eksisterer sådanne kombinerede andelsselskaber, der ikke anses for omfattet af nr. 3a og 4. På dette punkt kan skattepligtsbestemmelserne således siges at være upræcise og ikke at medtage alle relevante andelsselskaber.

Efter at der er sket en forhøjelse af kapitalkravene til aktieselskaber og især anpartsselskaber, er det forekommet, at personer i stedet har forsøgt at stifte et andelsselskab med begrænset ansvar (a.m.b.a.). På denne måde forsøges det at opnå det begrænsede ansvar, uden at det er nødvendigt at opfylde de nye højere kapitalkrav. Ud fra disse selskabers karakter og fonnål må det antages, at der

uanset betegnelsen **a.m.b.a.** er tale om **ikke-indregi-**strerede anpartsselskaber, der ikke opfylder kapitalkravet. I dette tilfælde vil det personlige ansvar for stifteren derfor blive fastholdt, og dermed vil det næppe være relevant at stifte sådanne selskaber.

Skattemæssigt vil disse **a.m.b.a.'er** ikke kunne anses for omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4, allerede fordi den virksomhed, som selskabet skal drive, ikke opfylder kravene i disse bestemmelser.

2. Andelsselskaber omfattet af nr. 6

Et andet problem i forbindelse med andelsselskabernes indplacering i selskabsskatteloven er, at det for visse andelsselskaber vil kunne betale sig at blive beskattet i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. Der kan derfor være et incitament til, at sådanne andelsselskaber indretter sig således, at de falder uden for nr. 3a og 4. Det er dog også oplyst, at skattemyndighederne har henført andelselskaber, der selv ønskede sig beskattet efter kooperationsbeskatningsreglerne, under § 1, stk. 1, nr. 6.

Som gennemgået i pkt. 2.2. til pkt. 2.4. i afsnit III kan selskaber, der ikke kan anses for omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4, i stedet falde ind under flere af de andre skattepligtsbestemmelser i selskabsskattelovens § 1, stk. 1. Der er således mulighed for at falde ind under nr. 2, 3 og 6.

Således som selskabsskattelovens **skattepligtsbestemmelser** er bygget op, indholder de fleste bestemmelser en ret detaljeret angivelse af hvilke selskaber,

der falder ind under den enkelte bestemmelse. De selskaber, der ikke kan anses for at falde ind under en af disse bestemmelser, vil herefter blive anset for omfattet af nr. 6, der er en form for opsamlingsbestemmelse, jf. pkt. 2.4. i afsnit III.

Da andelsselskaber skal opfylde detaljerede krav for at blive omfattet af nr. 2 og 3, vil det normale være, at de andelsselskaber, der ikke kan anses for omfattet af nr. 3a og 4, i stedet vil blive anset for omfattet af nr. 6.

Som gennemgået i pkt. 3.3. i afsnit III vil beskattningen i henhold til nr. 2 og 3 indebære en beskattning svarende til den, der gælder for aktieselskaber. Beskattningen i henhold til nr. 6 afviger afgørende i forhold hertil, jf. pkt. 3.2. i afsnit III, idet der kun vil ske beskattning af den erhvervsmæssige del af indkomsten. Det er særligt fastslået, at leverancer til medlemmer ikke er erhvervsmæssige.

For de andelsselskaber, der driver virksomhed som indkøbsforening, kan det indebære en betydelig skattemæssig lempelse at blive omfattet af selskabsskattelovens S 1, stk. 1, nr. 6. Det meste af andelsselskabets virksomhed kan således blive skattefri.

Som tidligere nævnt er hovedområdet for nr. 6 at fastslå, at alle de forskellige former for foreninger, der præger det danske foreningsliv, kun beskattes af erhvervsmæssig indkomst. Dette gælder alt fra idrætsforeninger og almennyttige foreninger til frimærkeforeninger og husmoderforeninger. Bestemmelsen i selskabsskattelovens S 1, stk. 5, om, at leverancer til foreningsmedlemmerne ikke er erhvervsmæssige, har til hensigt at sikre, at der ikke skal ske beskattning f.eks. af idrætsforeningens fortjeneste ved salg af trøjer til medlemmerne.

I forhold til disse former for foreninger, der er hovedområdet for nr. 6, er andelsselskaberne af en helt anden erhvervsmæssig karakter. Det kan endvidere virke besynderligt, at det er den generelt lempeligere foreningsbeskatning, der er alternativet til kooperationsbeskatningen. Hvis andelsselskabet ikke kan omfattes af kooperationsbeskatningen på grund af andelsselskabets generelle erhvervsmæssige karakter, kan det virke mindre hensigtsmæssigt, at sådanne selskaber i stedet overgår til en beskatning, der primært er indrettet til at tage højde for almennyttige foreninger m.v.

Som nævnt i afsnit III og pkt. 1 i nærværende afsnit har der med hensyn til kooperationsbeskattede andelsselskaber været stillet krav til foreningens karakter. Bl.a. har der været stillet krav om, at medlemmerne skal være økonomisk uafhængige.

Det kan ikke afvises, at der sker kooperationsbeskatning af andelsselskaber, der består af koncernforbundne selskaber. Alternativt, vil der dog typisk ske det, at andelsselskabet beskattes i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. I relation til denne bestemmelse har der ikke været stillet krav om den nærmere karakter af foreningen.

Hvis der er tale om en forening, der har karakter af en indkøbsforening, og denne forening f.eks. kun handler med sine koncernforbundne medlemmer, vil der under nr. 6-beskatning være tale om fuldstændig skattefrihed. Der er herved mulighed for, at andelsselskabet vil kunne fungere som en skattefri "pengetank" for selskaberne.

Et særligt problem gælder andelskasserne, idet der i dette tilfælde ikke er tale om, at andelskasserne utilsigtet falder udenfor nr. 3a og 4. Det har al-

drig været hensigten, at andelskasserne skulle beskattes i henhold til nr. 3a og 4. Det har tværtimod været klart, at andelskasserne var omfattet af nr. 6. Der er dog ingen tvivl om, at også andelskasserne afviger væsentligt fra de foreninger m.v., der er typeområdet for nr. 6-beskatning. Andelskasserne driver således en virksomhed, der svarer til de fuldt skattepligtige sparekasser og banker.

3. Udvalgets overvejelser

Det er en afgørende forudsætning for den særlige kooperationsbeskatning, at den omfatter alle - og kun - de egentlige andelsselskaber. Det er derfor udvalgets opfattelse, at der bør ske en præcisering af skattepligtsbestemmelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4, således at dette sikres. I denne forbindelse finder udvalget, at der bør stilles krav til antallet af medlemmer i et kooperationsbeskattet andelsselskab. Jo færre medlemmer et andelsselskab har, jo større sandsynlighed er der for, at disse medlemmer efter fælles overenskomst kan blive enige om at udnytte beskatningsprofilen for andelsselskabet.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at alternativet til kooperationsbeskatning af andelsselskaber bør være en beskatning svarende til **aktieselskabs**-beskatningen. Det bør således ikke være muligt for andelsselskaber at opnå beskatning i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6.

Udvalget finder, at ovennævnte mål vil kunne nås ved en præcisering af skattepligtsbestemmelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1.

For at sikre kooperationsbeskatning af alle relevante andelsselskaber skal udvalget foreslå:

At der fastsættes en fælles skattepligtsbestemmelse, således at der også tages højde for kombinerede foreninger. Bestemmelsen skal omfatte selskaber, der har til formål at fremme medlemmernes fælles erhvervsmæssige interesser gennem deres deltagelse i foreningens virksomhed som aftagere, leverandører eller på anden lignende måde.

At det lovfæstes, at andelsselskaber ikke kan **kooperationsbeskattes**, i det omfang selskabet har mindre end 10 medlemmer. Koncernforbundne selskaber anses i denne relation som ét medlem.

At det lovfæstes, hvor stor en handel med ikke-medlemmer et andelsselskab maksimalt må have for at forblive under kooperationsbeskatningen.

Ved opgørelsen af de 10 medlemmer finder et flertal af udvalget (udvalget med undtagelse af Preben Madsen, Jørgen Hansen og Finn Lauritzen), at hvis ét af medlemmerne er et kooperationsbeskattet andelsselskab, indgår dette selskabs medlemmer ved vurderingen af, om medlemskravet er opfyldt.

Med hensyn til den maksimale handel med ikke-medlemmer finder flertallet, at den i praksis fastsatte **grænse for** handel med ikke-medlemmer på 25 pct. skal **fastholdes**.

Ved opgørelsen af 25 pct.-grænsen skal handel med medlemmer, der er organiseret som andelsselskaber, medregnes som omsætning med medlemmer.

For at forhindre, at det naturlige samarbejde mellem andelsselskaber begrænses, finder flertallet, at handel med andre kooperationsbeskattede andelsselskaber, der ikke er medlemmer, som udgangspunkt ikke skal medregnes ved opgørelsen af 25 pct.-grænsen.

Den del af omsætningen, der som følge heraf skal holdes uden for beregningen af 25 pct.-grænsen, skal ligeledes holdes udenfor ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, således at de 4/6 pct. kun beregnes på grundlag af den resterende omsætning.

Reglerne omkring opgørelsen af 25 pct.-grænsen skal udformes således, at der ikke indenfor 25 pct.-grænsen kan dannes konstruktioner, hvor indkøb fra ikke-medlemmer i et selskab kan sælges til ikke-medlemmer i et andet selskab og omvendt. Der skal endvidere tages hensyn til de særlige problemer, der opstår for blandede indkøbsforeninger/produktions- og salgsforeninger.

Overskridelsen af 25 pct.-grænsen skal enten være væsentlig eller af længere varighed, førend det får konsekvenser for andelsselskabet. Det er flertallets opfattelse, at det som en vejledende regel bør fastsættes, at der skal være tale om, at samhandelen med ikke-medlemmer i hvert af 3 på hinanden følgende indkomstår har overskredet 25 pct.-grænsen. Såfremt samhandelen med ikke-medlemmer overstiger 50 pct. af den samlede omsætning, skal overflytningen af selskabet dog ske med virkning allerede fra det følgende indkomstår.

Såfremt handelen med ikke-medlemmer kommer under 25 pct.-grænsen, i hvert af 3 på hinanden følgende indkomstår, kan overflytning til kooperationsbeskatning ske fra det følgende indkomstår.

Den ovenfor nævnte praktisering af 25 pct.-grænsen skal kun gælde fremover, og der bør fastsættes passende overgangsregler. Da konsekvenserne af at udgå af kooperationsbeskatningen fremover bliver store, jf. nedenfor, bør andelsselskaberne få mulighed for at indrette sig herpå.

Et mindretal i udvalget (Preben Madsen, Jørgen Hansen og Finn Lauritzen) finder, at et andelsselskab kun kan omfattes af den særlige kooperationsbeskatning, hvis omsætningen med ikke-medlemmer ikke overstiger 10-15 pct. Den årlige omsætning med ikke-medlemmer kan dog altid udgøre indtil 10 mill.kr.

Mindretallet finder, at de store koncentrationer og fusioner, der har fundet sted inden for andelsbevægelsen i de senere år, bør føre til en ny vurdering af den i praksis gældende 25 pct.-grænse. Den samlede omsætning for et andelsselskab kan nå en betydelig størrelse, og 25 pct. heraf vil udgøre et betragteligt beløb (bilag).

Mindretallet mener ikke, at et kooperationsbeskattet selskabs medlemmer skal medtages ved vurdering af, om medlemskravet er opfyldt, idet en sådan bestemmelse vil medføre, at to andelsselskaber kan etablere et nyt fællesejet kooperationsbeskattet andelsselskab, hvorimod to aktieselskaber - eller to andre juridiske personer - er afskåret fra dette.

Mindretallet finder, at et kooperationsbeskattet andelsselskabs handel med et andet kooperationsbeskattet selskab, der ikke er medlem, som hidtil skal betragtes som omsætning med et ikke-medlem.

Såfremt 10-15 pct.-grænsen overskrides, finder mindretallet, at andelsselskabet i det indkomstår, hvori overskridelsen sker, skal omfattes af særlige beskatningsregler, hvorefter en til overskridelsen svarende del af den efter kooperationsbeskatningsreglerne opgjorte indkomst skal beskattes med 34 pct. Hvis grænserne overskrides i to på hinanden følgende indkomstår, skal andelsselskabet i det tredje indkomstår overgå til selskabsbeskatning.

Udvalget foreslår, at reglen omkring indkomstopgørelsen ved produktions- og salgsforeningers detail salg ophæves, da den i praksis kun anvendes meget sjældent.

For at sikre at andelsselskaber ikke kan opnå beskatning i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, skal udvalget foreslå:

At det lovfæstes, at selskaber med samme formål som andelsselskaberne som formuleret i den nye lovregel, men som ikke beskattes efter denne bestemmelse, skal beskattes på linie med aktieselskaber. Herved opnås fuld beskatning af de andelsselskaber, der har mere end 25 pct.'s omsætning med ikke-medlemmer og de andelsselskaber, som på grund af overskudsdelingen falder uden for nr. 3a og 4.

De ovenfor nævnte forslag til ændringer i skattepligtsbestemmelser vil indebære, at nogle andelsselskaber vil blive overflyttet til andre skattepligtsbestemmelser end dem, de hidtil har været omfattet af.

Udvalgets forslag vil kunne indbære følgende overflytninger:

- Fra nr. 6-beskatning til kooperationsbeskatning.
- Fra nr. 6-beskatning til almindelig selskabsbeskatning.
- Fra kooperationsbeskatning til almindelig selskabsbeskatning.

Udvalget er opmærksom på, at en række af udvalgets forslag vil forudsætte, at der fastsættes detaljerede overgangsbestemmelser. De gældende regler for

overgang fra én beskatningsform til en anden er ikke afpasset efter den situation, der vil komme til at foreligge, hvis udvalgets forslag følges.

Der er en række særlige hensyn at tage, ikke mindst til de andelsselskaber, som af skattemyndighederne er henført til beskatning under § 1, stk. 1, nr. 6. Sigtet i overgangsreglerne bør i disse tilfælde være, at den lovbestemte overflytning - udover en overflytning til kooperationsbeskatning - så vidt muligt ikke udløser tidligere eller hårdere indkomstbeskatning, end der ville være blevet tale om uden denne overflytning.

Nedenfor under afsnit V pkt. 1.3.3. er det foreslået af ændre § 5B, således at der gives mulighed for ved opgørelsen af kapitalgevinster at tage udgangspunkt i handelsværdien ved overgangen. Disse regler vil også kunne danne udgangspunkt ved den lovmæssige overflytning til almindelig selskabsbeskatning.

Udvalget er blevet bedt om også at foretage en undersøgelse af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6. Uanset at andelskasserne ikke har været repræsenteret i udvalget, har udvalget på denne baggrund foretaget en undersøgelse af andelskassernes særlige skattemæssige situation.

Det er udvalgets opfattelse, at de nuværende problemer langt hen ad vejen kan løses ved at ophæve andelskassernes mulighed for at udstede blåstemplede obligationer, herunder indeksobligationer, jf. nedenfor under pkt. 3 i afsnit V.

Ud fra nogle mere principielle synspunkter kan det overvejes, om der er grundlag for at opretholde andelskassernes særlige skattemæssige status. I givet

fald kunne dette tale for at beskatte andelskasserne på linie med sparekasserne.

Med hensyn til beskatning i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, har udvalget kun set på hvilke andelsselskabslignende selskaber, der omfattes af denne bestemmelse. Udvalget har således ikke foretaget en generel undersøgelse af hvilke former for erhvervsdrivende foreninger, institutioner m.v., der er beskattet i henhold til bestemmelsen.

V. Samspillet mellem kooperationsbeskatningen og andre beskatningsformer

1. Omdannelse af andelsselskaber

I skatteretlig terminologi er omdannelse normalt ensbetydende med en ændring af et selskab m.v., der bevirker en ændring i den skatteretlige kvalifikation. Ændringen kan f.eks. bestå i en ændring af selskabets vedtægter, virksomhed eller i reglerne om overskudsdeling. Ændringen i den skatteretlige kvalifikation kan bestå i overgang fra beskatning efter én af bestemmelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, til at være beskattet i henhold til en anden. Der kan også være tale om overgang fra eller til fondsbeskatningsloven.

Omdannelse skal ses i modsætning til nystiftelse.

Industriministeren har den 28. oktober 1992 fremsat et lovforslag (L 61) til ændring af bl.a. aktieselskabsloven, hvori der gives visse andelsselskaber mulighed for omdannelse til aktieselskab.

De foreslåede regler indebærer, at andelsselskabets aktiver og passiver som helhed overdrages til et aktieselskab, og at andelsselskabet herefter opløses uden likvidation. Andelshaverne får ombyttet deres andelsbeviser med aktier i det nye selskab.

En omdannelse efter de af industriministeren foreslåede regler vil ikke skatteretligt blive omfattet som en omdannelse af den ovenfor nævnte karakter. Skatteretligt vil der blive lagt vægt på, at ændringerne ikke sker internt i selskabet, men at der sker en reel overdragelse af andelsselskabets virksomhed, og at andelshaverne reelt får ombyttet andelsbeviserne med aktier.

For selskabet betyder dette, at omdannelsen til aktieselskab ikke er omfattet af de nedenfor beskrevne overgangsbestemmelser i selskabsskatteloven. Såfremt andelsselskabet er kooperationsbeskattet vil overdragelsen dog ikke udløse beskatning, idet andelsselskaber som tidligere nævnt ikke er skattepligtige af kapitalgevinster. For aktieselskabsbeskattede andelsselskaber vil der derimod kunne være tale om, at der ved omdannelsen konstateres skattepligtige genvundne afskrivninger eller kapitalgevinster. Det nye aktieselskab kan anvende overdragesværdierne som udgangspunkt for afskrivninger, kapitalgevinster m.m.

For andelshaverne vil omdannelsen blive anset for en afståelse af andelsbeviset med deraf følgende beskatning.

1.1. Konsekvenserne for andelsselskabet

En omdannelse af et kooperationsbeskattet andelsselskab, der bevirker en ændring i den skatteretlige kvalifikation, er ikke nødvendigvis en **større** ændring. Der er således rimelig præcise betingelser for at være omfattet af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a eller 4, og dermed blive kooperationsbeskattet. En ændring, der f.eks. bevirker, at udlodning ikke længere sker på grundlag af omsætningen, vil bevirke, at andelsselskabet ikke længere kan **kooperationsbeskattes**. Der kan herved henvises til pkt. 2.1. i afsnit III, hvori betingelserne i selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 3a og 4 nærmere gennemgås.

Såfremt omdannelsen **medfører**, at andelsselskabet ikke længere kan kooperationsbeskattes, vil der kunne ske overgang til beskatning efter én af de andre

skattepligtsbestemmelser, der nærmere er gennemgået i pkt. 2 i afsnit III.

Efter de hidtidige regler har aktieselskaber i særlige tilfælde kunnet være omfattet af kooperationsbeskatningen, såfremt funktion og overskudsdeling svarede til et andelsselskab. Disse få selskaber vil ved en omdannelse kunne overgå til § 1, stk. 1, nr. 1.

Omdannelsen kan også gå den modsatte vej, således at ændringen bevirker en overgang fra f.eks. aktieselskabsbeskatning til kooperationsbeskatning.

Bestemmelserne i selskabsskattelovens § 5 A og § 5 B indeholder de for selskabet gældende skatteretlige regler for overgang henholdsvis til og fra kooperationsbeskatning.

§ 5 A om overgang til kooperationsbeskatning indebærer, at der i forbindelse med overgangen skal ske ophørsbeskatning. Overgangen sidestilles i denne forbindelse med et salg af alle de aktiver og passiver, som er i selskabet ved overgangen. Salget betragtes som sket til handelsværdien på tidspunktet for overgangen.

Ifølge forarbejderne til bestemmelsen er baggrunden for ophørsbeskatningen ved overgangen det forhold, at der efter overgang til kooperationsbeskatning ikke kan ske beskatning af kapitalgevinster, genvundne afskrivninger o.lign. Den fortjeneste, der er opnået indtil overgangen, beskattes således på dette tidspunkt, idet senere beskatning i selskabet ikke er mulig.

§ 5 B om overgang fra kooperationsbeskatning indebærer derimod ingen beskatning. Ifølge bestemmelsen

får ændringen først virkning fra det følgende indkomstår, dvs. at selskabet kooperationsbeskattes indtil udgangen af det indkomstår, hvori overgangen sker. Først fra det følgende indkomstår sker der beskatning i henhold til den nye bestemmelse.

I forarbejderne til S 5 B nævnes det som begrundelse for, at der i dette tilfælde ikke skal ske beskatning ved overgangen, dels praktiske hensyn dels det forhold, at fortjeneste og tab ikke skal medregnes ved indkomstopgørelsen i øvrigt, der jo sker på grundlag af formueværdien. Herudover kan det bemærkes, at andelsselskabet efter overgangen som udgangspunkt vil være skattepligtig af kapitalgevinster, genvundne afskrivninger o.lign. For andelsselskaber, der beskattes i henhold til selskabsskatte-lovens S 1, stk. 1, nr. 6, vil dette dog være afhængigt af, at de pågældende aktiver anvendes i den erhvervsmæssige virksomhed.

Efter overgangen vil andelsselskabet kunne foretage afskrivning på grundlag af bestemmelserne i bl.a. afskrivningsloven. For andelsselskaber, der overgår til beskatning i henhold til nr. 6, vil der dog kun kunne ske afskrivning på den del af driftsmidlerne m.v., der anvendes erhvervsmæssigt.

Til brug ved fastsættelsen af det fremtidige afskrivningsgrundlag indeholder § 5 B en henvisning til bestemmelserne i fondsbeskatningslovens §§ 16 - 19.

Med hensyn til maskiner, inventar og lignende driftsmidler er det fastsat, at andelsselskabet som saldoværdi skal anvende handelsværdien i overgangs-året. Med hensyn til **afskrivningsberettigede** bygninger kan andelsselskabet' vælge imellem at anvende

ejendomsværdien eller den oprindelige anskaffelses-sum som afskrivningsgrundlag.

Inden overgangen i henhold til § 5 B har andelsselskabet kunnet foretage afskrivninger til nedbringelse af den formueskattepligtige værdi. Når andelsselskabet således efter overgangen får mulighed for at anvende handelsværdien som afskrivningsgrundlag med hensyn til driftsmidler, vil der herved kunne ske en forøgelse af afskrivningsgrundlaget, såfremt handelsværdien overstiger den oprindelige anskaffelses-sum.

Tidligere indeholdt § 5 B en henvisning til de hidtidige regler i selskabsskattelovens § 35 A, stk. 3-7. Disse regler fastslog, at andelsselskabet som indgangsværdi med hensyn til driftsmidler skulle anvende den værdi, hvortil disse var ansat i den formueopgørelse, der er lagt til grund ved andelsselskabets skatteansættelse for det foregående skatteår.

I forbindelse med en forenkling af skattebestemmelserne blev § 35 A, stk. 3-7, ophævet, idet de i vidt omfang indeholdt forældede regler. § 5 B blev herefter ændret, således at der i stedet blev henvist til bestemmelserne i fondsbeskatningslovens §§ 16 - 19.

Det skal dog i denne forbindelse bemærkes, at skatteværdien af de afskrivninger, som andelsselskabet har foretaget inden overgangen, er meget beskeden, nemlig knap 0,6 pct. årligt (14,3 pct. af 4 pct. af formuen = 0,572 pct.).

Med hensyn til fast ejendom vil denne som udgangspunkt indgå med samme værdi både for og efter overgangen - nemlig med ejendomsværdien. Andelsselskabet

kan dog også anvende den oprindelige anskaffelsessum, hvis den er højere.

Udover at blive omfattet af afskrivningsreglerne vil andelsselskabet også efter overgangen blive skattepligtig af kapitalgevinster. § 5 B indeholder dog ingen regler om fastsættelse af anskaffelsessum i relation til sådanne avanceopgørelser. Ved senere afhændelse af aktiver skal selskabet således opgøre den skattepligtige avance på grundlag af den oprindelige anskaffelsessum. Dette kan bevirke beskatning af fortjeneste, der er opnået, mens selskabet var kooperationsbeskattet.

1.2. Konsekvenserne for andelshaverne

En omdannelse af et andelsselskab indebærer som udgangspunkt ingen beskatning af andelshaverne. Såfremt der f.eks. er tale om en ændring af reglerne for overskudsdeling, der må antages væsentligt at forrykke andelshavernes indbyrdes forhold, vil dette dog efter omstændighederne kunne betragtes som en afståelse af andelsbeviset med deraf følgende avancebeskatning. Dette vil f.eks. kunne været tilfældet, såfremt andelsselskabet overgår fra at have fordelt overskuddet i forhold til omsætningen til en fordeling i forhold til kapitalandele.

Som nævnt under pkt. 3.1.2. og 3.2.1. i afsnit III vil likvidationsudlodninger fra andelsselskaber samt fortjeneste ved afhændelse af andele i andelsselskaber, blive beskattet hos andelshaverne som kapitalindkomst, jf. aktieavancebeskatningslovens § 2b.

Området for aktieavancebeskatningslovens § 2b er dels andele i selskaber omfattet af selskabsskatte-lovens § 1/ stk. 1, nr. 3a og 4, dels andele i foreninger m.v. omfattet af selskabsskattelovens § 1,

stk. 1, nr. 6, der har en tilsvarende karakter. Dvs. selskaber, der har til formål at fremme medlemmerne fælles erhvervsmæssige interesser gennem medlemmernes deltagelse i foreningens virksomhed som aftagere, leverandører eller på anden lignende måde.

En ændring af et andelsselskab kan for det første bevirke, at det overgår til beskattning efter en af de andre skattepligtsbestemmelser i selskabsskatte- loven, typisk til selskabsskatteovens § 1, stk. 1, nr. 2, eller nr. 6. For andelsselskaber, der allerede er omfattet af selskabsskatteovens § 1, stk. 1, nr. 6, vil ændringen også kunne indebære en ændring i andelsselskabets virksomhed, således at andelsselskabet ikke længere opfylder kravene til virksomheden som nævnt i aktieavancebeskatningslovens § 2b. Andelsselskabet kan dog fortsat blive beskattet efter § 1, stk. 1, nr. 6.

I alle disse tilfælde bevirker bestemmelsen i aktieavancebeskatningslovens § 2b, at beskattningen af andelen fastholdes i 10 år. Uanset at andelsselskabet er ændret og derfor ikke længere udgør et andelsselskab i § 2b, s forstand, vil andelshaveren alligevel blive beskattet af en eventuel fortjeneste som kapitalindkomst. I 10 års-perioden må det endvidere antages, at udlodninger fastholdes som personlig indkomst. Reglen om, at beskattningen fastholdes i 10 år, blev indsat i 1990.

Beskatningen fastholdes dog kun i disse 10 år. såfremt andelshaveren venter med at afhænde andelsbeviset til efter de 10 år, eller såfremt det tidligere andelsselskab likvideres efter 10 år, vil en eventuel fortjeneste være skattefri for andelshaveren. Dette gælder uanset beskattningen af det tidligere andelsselskab i løbet af de 10 år efter ændringen.

Til belysning af 10 års-reglens virkning kan en situation, hvor et andelsselskab påtænkes likvideret, sammenholdes med det alternativ, at der sker en ændring af selskabet med henblik på udlodning af provenuet efter 10 års forløb.

Såfremt selskabet likvideres, vil et eventuelt likvidationsprovenu blive beskattet hos andelshaverne som kapitalindkomst med op til ca. 58 pct.

Alternativt kan der ske en ændring af andelsselskabet til f.eks. et aktieselskabslignende selskab (SSL § 1, stk. 1, nr. 2). I denne situation kan selskabets formue efter 10 års forløb udloddes skattefrit.

1.3. Udvalgets overvejelser

Det er udvalgets opfattelse, at de nugældende regler i aktieavancebeskatningslovens § 2b ikke er tilstrækkelige til at udjævne forskellen imellem beskatningsprofilen for andelsselskaber og aktieselskaber. Ved beskatningen af andelsselskabet indgår beskatningen af andelshaverne ved likvidationen således med stor vægt, og 10 års-reglen kan ikke anses for at opveje dette. For et andelsselskab, der påtænker likvidation, vil det kunne betale sig at ændre andelsselskabet og afvente de 10 år, førend den endelige likvidation foretages. Herved opnås, at hele andelsselskabets formue vil kunne udtages skattefrit af andelshaverne.

På denne baggrund skal udvalget foreslå, at 10 års-reglen ophaves. Efter udvalgets opfattelse skal der ved andelsselskabets overgang til almindelig beskatning principielt ske en afvikling af det offentliges latente skattekrav over for andelsselskabet.

Udvalget må dog erkende, at en omgående beskatning vil være meget byrdefuld og i en række tilfælde kan virke urimelig.

Dette gælder tilsvarende den beskatning af andelshaverne og eventuelt andelsselskabet, der vil ske ved en omdannelse af andelsselskabet til aktieselskab, jf. ovenfor under afsnit V pkt. 1.

Uanset at der over for andelshaverne gives henstand med beskatningen indtil det tidspunkt, hvor andelsbeviset rent faktisk afhændes, vil man kunne komme i den situation, at andelshaveren ved afhændelsen ikke konstaterer en avance, der kan dække det ved overgangen opgjorte skattepligtige beløb.

I de selskaber, der beholder andelskarakteren, vil andelshaveren kun sjældent have ret til en formueandel i selskabet, og andelshaveren vil derfor ofte kunne opleve at blive beskattet af beløb, som den pågældende ikke har ret til og aldrig vil kunne få ret til.

I de tilfælde, hvor der er tale om en reel omdannelse til aktieselskab, og andelshaveren får en kapitalandel i aktieselskabet, vil skatten kunne udredes ved salg af kapitalandele. Det vil dog kunne forekomme, at der ved afhændelsen af aktien ikke kan konstateres en avance, der dækker det ved omdannelsen opgjorte skattepligtige beløb, idet aktierne ikke altid vil kunne omsættes til overgangsværdien.

På denne baggrund har udvalget overvejet alternative beskatningsmodeller. I modellerne sker der ikke en omgående beskatning af den opsamlede formue på det tidspunkt, hvor selskabet overgår til almindelig beskatning, og modellerne, indebærer efter udvalgets opfattelse ikke en urimelig belastning hverken af

selskabet eller af andelshaverne. Ingen af de modeller, udvalget har overvejet, er dog ideelle, og udvalget har derfor afstået fra at pege på én bestemt model. Udvalget skal derfor blot skitsere modellerne, og de fordele og ulemper de indeholder.

1.3.1. Model 1

Denne model indebærer en sondring mellem overgange, der skyldes en reel omdannelse til aktieselskab, og andre overgange.

Udgangspunktet i modellen er, at beskattningen af avancen på andelsbeviset ved ophævelse af 10 års-reglen i princippet fastholdes uendeligt, uanset i hvor lang tid selskabet har været undergivet almindelig selskabsbeskatning. Det afgørende er, at selskabet på et eller andet tidspunkt har været undergivet kooperationsbeskatning. Som efter det gældende system er beskattningen maksimeret til den reelt opnåede avance.

Udlodninger fra selskabet skal også efter overgangen beskattes som personlig indkomst. Da overgangen bevirker en almindelig beskatning af selskabet, indeholder modellen et forslag om, at selskabet efter overgangen gives fradrag for disse udlodninger, herunder efterbetalinger.

Den særlige beskatning af udlodninger vil ikke kunne anvendes i de tilfælde, hvor der er tale om, at andelsselskabet er omdannet til et aktieselskab. Modellen indebærer derfor, at der i disse tilfælde indføres en særlig overgangsbeskatning i selskabet af de midler, som er opsamlet under perioden med kooperationsbeskatning.

Beskatningen flyttes fra andelshaverne til selskabet. Skattesatsen for overgangsbeskatningen fastsættes, så beskatningen af de opsamlede midler nogenlunde svarer til den beskatning, en oplosning af selskabet og udlodning til medlemmerne ville have udløst.

Beskatningstidspunktet er udlodningstidspunktet. Dette gælder såvel lobende udlodninger/efterbetalinger som udlodninger af likvidationsprovenu. Når beskatningen er flyttet fra andelshaverne til selskabet, bliver udlodningen skattefri for modtagerne.

Udlodninger fra selskabet, som foretages efter omdannelsen til aktieselskab, anses i første række at hidrore fra midler, som er opsamlet for omdannelsen.

Modellen indebærer, at der ved en omdannelse til aktieselskab skal foretages en beregningsmæssig opdeling mellem de midler, som er opsamlet i selskabet inden omdannelsen, og de midler, der er opsamlet under aktieselskabsformen. Opdelingen må af praktiske grunde finde sted på tidspunktet for omdannelsen. De opsamlede midler opgøres på grundlag af selskabets indre værdi.

Modellen indebærer, at såvel selskab som andelshavere **straks efter** omdannelsen til aktieselskab vil kunne behandles efter de almindelige regler for selskabsbeskatning og aktieavancebeskatning. Når de opgjorte midler er udloddet og dermed beskattet, vil endvidere de almindelige regler for udbyttebeskatning kunne finde anvendelse.

1.3.2. Model 2

Denne model indeholder et fælles beskatningssystem, der vil kunne være gældende ved alle overgange til almindelig beskatning.

Modellen indebærer, at der ved alle overgange skal ske den ovenfor nævnte særlige **overgangsbeskatning** i selskabet. Også i forbindelse med en overgang til selskabsbeskatning, men hvor andelsselskabet beholder sin andelskarakter, skal der således foretages en opgørelse af de midler, der er opsamlet under kooperationsbeskatningen.

I denne model skal beskatningen således i alle tilfælde ske i selskabet, og for den enkelte andelshaver vil beskatningen af andelsbeviset med det samme kunne overgå til beskatning i henhold til de almindelige aktieavancebeskatningsregler. Den særlige beskatning i henhold til aktieavancebeskatningslovens § 2b vil derfor udelukkende gælde andelsbeviser i andelsselskaber, der er under kooperationsbeskatning.

1.3.3. Fordele og ulemper ved de to modeller

Begge modeller indebærer efter udvalgets opfattelse, at der fastholdes en fuld beskatning af den formue, som er opsamlet i andelsselskabet under kooperationsbeskatningen.

Fordelen ved model 1 er, at der som udgangspunkt blot sker en uendelig fastholdelse af beskatningen af andelsbeviserne, og at denne beskatning sker i overensstemmelse med de almindelige eksisterende regler. Derudover kræver den ikke for fortsat kooperationsbeskattede selskaber en opgørelse af beskatningsgrundlaget ved overgangen. Denne del af modellen kræver ikke etablering af nye beskatningssystemer.

Ulempen ved model 1 er for det første, at den ved de almindelige overgange **kan** indebære en forholdsvis hård beskatning. Uanset en almindelig **selskabsbe-**

skatning er der ikke mulighed for, at andelshaverne på noget tidspunkt efter overgangen vil blive omfattet af tilsvarende regler, som gælder for aktionærer - f.eks. 3 års-reglen. Modellen er således væsentligst beregnet på selskaber, der midlertidigt bliver almindeligt selskabsbeskattet.

Modellen indeholder også den ulempe, at den ikke vil kunne gælde generelt, og at det derfor er nødvendigt at fastsætte et særligt og ret kompliceret regelsystem udelukkende ved omdannelser til aktieselskab, medmindre der i så fald sker en omgående beskatning.

Som model 1 er beskrevet, indebærer den en fastholdelse af beskatningen af andelshaverne. Kombineret med, at andelsselskabet efter overgangen får fradrag, for udlodninger, vil der være en større risiko for, at disse særlige danske beskatningsregler vil kunne udnyttes af udlændinge med provenutab for den danske stat til følge. Udlændinge vil således ikke være skattepligtige i henhold til aktieavancebeskatningslovens § 2b, og Danmark vil heller ikke kunne fastholde op til 68 pct.-beskatningen af udlodningerne.

Den særlige overgangsbeskatning i andelsselskabet skal gælde i tilfælde af omdannelse til aktieselskab. For at forhindre omgåelser af denne regel, må denne særlige beskatning nødvendigvis også skulle ske, selvom selskabet ikke omdannes direkte fra kooperationsbeskatningen, men tidligere er overgået til almindelig aktieselskabsbeskatning, f.eks. fordi 25 pct.-grænsen er overskredet. I denne situation, hvor der i realiteten sker en "gradvis" omdannelse til aktieselskab, vil det ikke være muligt at adskille den del af andelsselskabets formue, der er oparbejdet under kooperationsbeskatningen og den del, der er oparbejdet under den almindelige **aktieselskabsbeskatningen**. Opgørelsen må derfor også i

disse tilfælde foretages på grundlag af den indre værdi ved omdannelsen til aktieselskab.

Fordelen ved model 2 er, at der er tale om et ensartet system ved alle former for overgang.

Herudover vil modellen indebære, at det opgjorte skattepligtige beløb i alle tilfælde udelukkende vil relatere sig til perioden med kooperationsbeskatning. Uanset at omdannelsen til aktieselskab sker gradvist, vil modellen ikke indebære en hårdere beskatning, idet det skattepligtige beløb allerede opgøres ved andelsselskabets første overgang til selskabsbeskatning.

Modellen indeholder heller ikke problemer i relation til udlandet.

Ulempen ved model 2 er, at der er tale om et kompliceret system, og at den særlige ophørsbeskatning, som modellen indeholder, også skal gælde ved en midlertidig overgang til selskabsbeskatning.

I tilknytning til begge modeller skal udvalget foreslå, at overgangsbestemmelsen i selskabsskattelovens § 5B udbygges, således at andelsselskabet ved overgang til almindelig selskabsbeskatning får mulighed for at anvende handelsværdien ved overgangen som udgangspunkt også for kapitalgevinster. Herved sikres det, at der efter overgangen ikke sker beskatning af kapitalgevinster, der reelt er opnået under kooperationsbeskatningen.

2. Skattefri fusion mellem andelsselskaber og aktieselskaber

2.1. Gældende realer

Ved fusion sker der en overdragelse af de samlede aktiver og passiver fra det eller de ophørende selskaber til det **fortsættende** selskab. Denne overdragelse vil som udgangspunkt udløse beskatning hos det eller de ophørende selskaber i form af beskatning af kapitalgevinster, genvundne afskrivninger m.v.

Fusionsskatteloven indeholder et alternativ til en almindelig skattepligtig overdragelse til handelsværdier. **Såfremt** fusionen sker efter reglerne i fusionsskatteloven, vil selskaberne kunne opnå, at der ikke udløses beskatning i forbindelse med fusionen.

Fusionsskattelovens hovedområde er fusion af aktieselskaber, men herudover har en række andre selskaber mulighed for at kunne foretage skattefri fusion.

Også kooperationsbeskattede andelsselskaber og brugsforeninger har mulighed for skattefri fusion, jf. fusionsskattelovens § 12. Andelsselskaber, der beskattes i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, har derimod ikke mulighed for at fusionere skattefrit.

Kooperationsbeskattede andelsselskaber dvs. indkøbsforeninger og produktions- og salgsforeninger kan fusionere skattefrit med et andelsselskab af samme type, dvs. f.eks. en indkøbsforening kan fusionere skattefrit med en anden indkøbsforening. Herudover har indkøbsforeninger mulighed for at fusionere skattefrit med brugsforeninger, dog under forudsætning af, at det **fortsættende** selskab er en brugsforening, der aktieselskabsbeskattes. Det er ikke mu-

ligt for en **indkøbsforening** at fusionere skattefrit med en produktions- og salgsforening.

Både indkøbsforeninger og produktions- og salgsforeninger har mulighed for at fusionere skattefrit med et aktie- eller anpartsselskab, jf. selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 1, eller med et aktieselskabslignende selskab, der beskattes i henhold til selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 2, f.eks. et a.m.b.a. Det er dog en betingelse, at der er tale om et 100 pct. ejet datterselskab, og at det er andels-selskabet, der er det **fortsættende** selskab.

Hovedprincippet i fusionsskatteloven er successionsprincippet, dvs. at det fortsættende selskab indtræder i det ophørende selskabs skattemæssige stilling. Det fortsættende selskab indtræder f.eks. i det ophørende selskabs afskrivningssaldo, ligesom det fortsættende selskab for de enkelte aktiver og passiver indtræder i det ophørende selskabs anskaffelsestidspunkt og anskaffelsessum, jf. fusionsskattelovens § 8, stk. 1.

Det fortsættende selskab overtager også det ophørende selskabs nærings- eller spekulationshensigt for de enkelte aktiver, jf. fusionsskattelovens § 8, stk. 2.

Successionsprincippet indebærer som udgangspunkt, at den beskatning, der ellers ville være indtrådt på fusionstidspunktet, ikke fortabes, men at den derimod udskydes til det tidspunkt, hvor det fortsættende selskab afhænder de ved fusionen overtagne aktiver og passiver.

Som ovenfor nævnt er fusionsskattelovens hovedområde fusion af to **aktieselskaber**. I dette tilfælde vil både det ophørende og det fortsættende selskab som

udgangspunkt være undergivet de samme beskatningsregler.

Såfremt det fortsættende selskab på et senere tidspunkt afhænder et aktiv eller passiv, der er overtaget ved fusionen, vil en eventuel skattepligtig fortjeneste skulle opgøres med udgangspunkt i det ophørende selskabs anskaffelsessum. Herved opnås, at der ved afhændelsen sker beskatning af den fortjeneste, der er opnået både for og efter fusionen. Den latente skattebyrde, der påhvilede aktivet ved fusionen, beskattes således på dette tidspunkt. Endvidere vil selskabets lobende indkomst, relateret til aktivet, blive indkomstbeskattet. Er saldoværdien ved fusionen således lavere end handelsværdien, vil den tilsvarende reduktion i afskrivningerne medføre en højere indkomstskat.

Det skal dog i denne forbindelse bemærkes, at den latente skattebyrde på fusionstidspunktet ikke vil komme til udlosning i alle tilfælde. F.eks. vil en del af beskatningen være afhængig af ejertiden, og det fortsættende selskab succederer i denne forbindelse i det ophørende selskabs anskaffelsestidspunkt.

Ved fusion mellem et andelsselskab og et aktieselskab er der tale om fusion mellem to selskaber, der er undergivet vidt forskellige beskatningsregler. Da det er det kooperationsbeskattede selskab, der skal være det fortsættende selskab, indebærer dette, at de aktiver og passiver, der overgår fra aktieselskabet, overgår fra aktieselskabsbeskatning til kooperationsbeskatning.

Som det fremgår under pkt. 3.1.1. i afsnit III, er andelsselskaberne i modsætning til aktieselskaber ikke skattepligtige af kapitalgevinster, genvundne

afskrivninger o.lign. Hvor et **fortsættende** aktieselskab således som udgangspunkt ville blive beskattet ved afhændelse af de overtagne aktiver og passiver, gælder dette ikke for kooperationsbeskattede andelselskaber.

Kooperationsbeskatningen sker på grundlag af formuen. Fusionen og det efterfølgende salg kan have betydning for formueværdien og dermed indirekte for andelsselskabets skattepligtige indkomst.

Som nævnt ovenfor kan der kun ske skattefri fusion med et 100 pct. ejet datterselskab. Datterselskabsaktierne vil derfor inden fusionen indgå i andelsselskabets formue. Da der er tale om et fuldt ejet datterselskab, vil kursen være opgjort som svarende til datterselskabets egenkapital. Herved indgår datterselskabets aktiver og passiver allerede inden fusionen fuldt ud i andelsselskabets formueværdi. Fusionen vil herved udelukkende medføre, at datterselskabets aktiver i stedet for via aktiernes værdi nu indgår direkte i andelsselskabets formueværdi. Fusionen medfører således i sig selv ingen ændring i andelsselskabets formue og dermed heller ikke i den skattepligtige indkomst.

Som det fremgår under pkt. 3.1.1. i afsnit III, indgår de enkelte aktiver i formuen ikke med handelsværdien, men typisk med en værdi, som vil ligge under handelsværdien. Fast ejendom indgår således med ejendomsværdien, og driftsmidler indgår med **saldo**-værdien. Ved senere afhændelse af de ved fusionen overtagne aktiver vil der således i andelsselskabet kunne konstateres en fortjeneste, der som udgangspunkt vil indgå i den beskattede formue. Dette vil gælde fortjeneste på alle aktiver og passiver uafhængigt af ejertid o.lign. Derimod vil den løbende indkomst, relateret til aktivet, ikke blive ind-

komstbeskattet. Ikke beskattede genvundne afskrivninger og kapitalgevinster relaterer derfor til disses realværdi på fusionstidspunktet.

Hvis andelsselskabet har købt aktierne i datterselskabet kort tid inden fusionen - eventuelt i umiddelbar forbindelse hermed - vil en eventuel forskel imellem datterselskabets handelsværdi og den formueskattepligtige værdi give sig udslag i en nedgang i andelsselskabets formue. Andelsselskabet vil således have købt aktierne til en kurs svarende til handelsværdien, mens datterselskabsaktierne som ovenfor nævnt kun indgår i andelsselskabets formue med formueværdien.

Såfremt fusionen og salget af aktiverne sker i umiddelbar forbindelse hermed, således at salget af aktiverne sker til samme handelsværdi, vil der igen ske en stigning i formuen. Imidlertid vil denne stigning kun svare til den tidligere nedgang. Der vil således i dette tilfælde ikke ske nogen netto-stigning i formuen, og der vil derfor slet ikke komme nogen del af fortjenesten til beskatning.

Da skattefri fusion med et aktieselskab kun kan ske med et 100 pct. ejet datterselskab, vil der ikke opstå noget spørgsmål omkring beskatningen af andels-havere eller aktionærer.

2.2. Udvalgets overvejelser

Ved kooperationsbeskattede andelsselskabers fusion med datteraktieselskaber fortabes den latente skattebyrde, der hviler på datteraktieselskabet, i vidt **omfang**.

På baggrund heraf har udvalget overvejet at ændre reglerne omkring andelsselskabernes skattefri fusion.

Den mest enkle løsning vil være helt at fjerne muligheden for skattefri fusion mellem andelsselskaber og aktieselskaber. Herved sidestilles fusion med situationen ved omdannelse af aktieselskaber til andelsselskaber, hvor der sker ophørsbeskatning, jf. pkt. 1.1. under afsnit V.

Ved fusion mellem to aktieselskaber vil den latente skattebyrde komme til beskatning, når det fortsættende selskab afhænder det ved fusionen overtagne aktiv. Ved afhændelse af aktier samt ved afhændelse af fast ejendom gælder dog regler om, at der ikke sker beskatning, såfremt sælgeren har haft aktierne eller den faste ejendom i besiddelse i henholdsvis 3 og 7 år. Ved fusion succederer det fortsættende selskab i det ophørende selskabs ejertid, og i praksis indebærer dette, at et fortsættende aktieselskab kun meget sjældent beskattes ved afhændelse af disse to typer aktiver. I disse tilfælde vil det ophørende aktieselskabs latente skattebyrde også forsvinde, selvom det er et aktieselskab, der er det fortsættende selskab.

På baggrund heraf er det udvalgets opfattelse, at man som alternativ til helt at fjerne muligheden for skattefri fusion mellem andelsselskaber og aktieselskaber kan overveje at indføre regler, hvorefter der som udgangspunkt skal ske beskatning ved fusionen, men hvor der ses bort fra de former for beskatning, der er afhængig af ejertiden, f.eks. aktieavancebeskatning og ejendomsavancebeskatning. Det er dog en forudsætning, at andelsselskabet ikke afhænder disse aktiver, førend 3 og 7-års-kravet anses for opfyldt. Beregningen af ejertiden sker med udgangspunkt i det

oprindelige anskaffelsestidspunkt. Disse to former for avance vil ofte være de mest byrdefulde i forbindelse med en skattepligtig fusion. Der vil fortsat skulle ske beskatning af f.eks. genvundne afskrivninger.

3. Kursgevinstbeskatning

3.1. Gældende regler

For selskaber m.v. er kursgevinstlovens udgangspunkt, at der er generel skattepligt af alle kursgevinster, og at der tilsvarende som udgangspunkt er fradrag for kurstab.

For ikke-næringsdrivende personer er kursgevinsten skattefri, såfremt fordringen på stiftelsestidspunktet har en rente, der opfylder en nærmere i loven defineret mindsterente (blåstemplede obligationer).

Kursgevinster på obligationer, der ikke opfylder mindsterenten, er herefter skattepligtige for disse personer (sortstemplede obligationer).

Ved en stabil markedsrrente vil mindsterenten altid ligge i underkanten af markedsrrenten. På fordringer, der opfylder mindsterenten, kan der således fortsat forekomme skattefri kursgevinster som følge af intervallet mellem mindsterenten og markedsrrenten, lånets løbetid og låntagers soliditet.

For at hindre at det ved selskabers låntagning fra ikke-næringsdrivende personer kan forekomme, at kurstab er fradragsberettiget hos låntager, og den modstående kursgevinst er skattefri hos långiver, er det i kursgevinstloven fastsat, at låntager ikke kan fradrage kurstab på obligationer, såfremt disse skal

indfries til en forud fastsat overkurs, og den pålydende rente er lig eller højere end mindsterenten.

For visse selskaber er den manglende fradragsret dog uden betydning. Dette gælder for det første udenlandske selskaber, der ikke er skattepligtige her i landet, og som derfor ikke rammes af begrænsningen i tabsfradraget.

Heller ikke for kooperationsbeskattede eller nr. 6-beskattede andelsselskaber og andelskasser har den manglende fradragsret betydning.

Andelsselskabet foretager således ikke en sædvanlig indkomstopgørelse. For andelsselskabet er det uden betydning, om vederlaget for låneoptagelsen ydes i form af rente eller kursgevinst. Begge betalingsformer har samme virkning for andelsselskabets formueopgørelse og dermed den skattepligtige indkomst.

For nr. 6-beskattede andelsselskaber og andelskasser gælder, at kursgevinst/kurstab ikke anses for erhvervsmæssig indkomst. Andelskasserne er således ikke skattepligtige heraf, og det manglende tabsfradrag er derfor ligeledes uden betydning.

For andelskasser gælder endvidere, at de har mulighed for at udstede indeksregulerede obligationer med en mindsterente på $2\frac{1}{2}$ pct. I modsætning til andre pengeinstitutter betyder det ikke noget for andelskasserne, at der ikke er fradrag for tab ved indeksregulering.

Andelsselskaber/andelskasser kan derfor optage lån/udstede obligationer, således at den størst mulige del af afkastet til obligationskøberen er skattefri kursgevinst. Dette kan opnås ved, at lånet optages

til præcis mindsterenten, og resten ydes som kursgevinst.

Det forhold, at visse selskaber ikke rammes af tabsfradragsbegrænsningen, har tidligere været udnyttet i en række stort set risikofri transaktioner, hvor personer for lånte midler købte obligationer udstedt af disse selskaber - typisk udenlandske selskaber.

På grund af det voldsomme opsving disse arrangementer tog, er der i juni 1992 gennemført en ændring af kursgevinstloven, således at der på långiversiden fremover vil ske beskatning af kursgevinster på fordringer, som erhverves for lånte midler i tilfælde, hvor låneoptagelsen står i modstrid med långivers normale kapitalbehov, eller hvor der er tale om en klar sammenhæng mellem låneoptagelsen og erhvervelsen af obligationerne.

De nye regler gælder kun for fordringer erhvervet indtil den 31. december 1993.

3.2. Udvalgets overvejelser

Uanset de nyligt foretagne ændringer i **kursgevinstloven** finder udvalget, at både andelsselskaberne og andelsskasserne indtager en særlig stilling på det indenlandske finansielle marked. Det er udvalgets opfattelse, at der ikke er grundlag for at opretholde denne særlige stilling.

På denne baggrund skal udvalget foreslå, at alle fordringer, herunder indeksobligationer, der udstedes af kooperationsbeskattede andelsselskaber eller andelsskasser, er sortstemplede, dvs. at en eventuel kursgevinst i alle tilfælde vil være skattepligtig hos kreditor.

4. Korrekt **fordeling** af købesum på enkelte aktiver

4.1. Gældende realer

Forskellene i indkomstopgørelsen for henholdsvis aktieselskaber og kooperationsbeskattede andelsselskaber medfører, at de to selskabstyper ikke foretager de samme skatteretlige overvejelser. Det vil således være forskelligt hvilke skatteretlige dispositioner, der vil være mest gunstige for det enkelte selskab.

Denne forskel kan påvirke samhandelen mellem andelselskaber og aktieselskaber. Forskellen kan således bevirke, at de to selskaber ikke som normalt har modstridende interesser ved aftaleudformningen, og en aftale indgået imellem et aktieselskab og et andelsselskab kan derfor blive udformet anderledes, end hvad der ellers ville være blevet tilfældet.

Ved salg af f.eks. en virksomhed fra ét aktieselskab til et andet vil de to parter normalt have modstridende interesser med hensyn til fordelingen af købesummen på de enkelte aktiver. Dette gør sig ikke altid gældende, hvor et kooperationsbeskattet andelselskab er den ene part.

Såfremt virksomheden sælges fra aktieselskabet til andelsselskabet, vil aktieselskabet blive beskattet af den skattepligtige del af avancen. Aktieselskabet vil derfor have en interesse i, at den største del af købesummen fordeles på de aktiver, hvor avancen ikke er skattepligtig. F.eks. vil aktieselskabet have en interesse i, at så stor en del af købesummen som muligt udgøres af goodwill, idet avance ved afhændelse af goodwill ikke er skattepligtig for aktieselskabet.

Såfremt det var et andet aktieselskab, der var køber, ville dette selskab have en interesse i, at så lille en del af købesummen som muligt blev anset for vederlag for afhændelse af goodwill. Aktieselskaber kan ikke afskrive på goodwill og vil derfor have en interesse i, at det meste af købesummen bliver fordelt på **afskrivningsberettigede** aktiver.

I dette tilfælde vil der være modstridende interesser imellem de to parter, og dette vil være medvirkende til, at der opnås en korrekt fordeling af købesummen.

Når det er et andelselskab, der køber, kan dette selskab derimod have den samme interesse som det sælgende aktieselskab. Goodwill indgår ikke i den skattepligtige formue, og andelsselskabet kan derfor være interesseret i, at så stor en del af købesummen som muligt udgør vederlag for afhændelse af goodwill.

I dette tilfælde vil der således ikke være de normale modstridende interesser imellem parterne, og dette vil kunne være medvirkende til, at der fastsættes en urealistisk fordeling af købesummen, hvor goodwillværdien kommer til at udgøre en for stor del.

I den modsatte situation hvor der er tale om salg fra andelsselskabet til aktieselskabet, vil der heller ikke være modstridende interesser. Aktieselskabet vil i denne situation have en interesse i, at så stor en del af købesummen som muligt udgøres af afskrivningsberettigede aktiver.

Såfremt det var et aktieselskab, der solgte, ville dette selskab være interesseret i, at købesummen

primært fordeles på aktiver, hvor fortjenesten ikke er skattepligtig, herunder på goodwill, jf. ovenfor.

Da andelsselskaber ikke er skattepligtige af kapitalgevinster, vil et andelsselskab derimod ikke have interesse i en særlig fordeling af købesummen. Dette kan medføre, at fordelingen af købesummen ikke bliver retvisende og i overensstemmelse med de reelle værdier.

Goodwill er et klart eksempel på, at andelsselskaber og aktieselskaber i et vist omfang kan have sammenfaldende interesse med hensyn til, hvor stor en del af købesummen, der skal fordeles på dette aktiv. Der findes dog også andre aktivgrupper, hvor forskellen i beskattningen af de to selskabstyper vil kunne bewirke, at der i visse situationer ikke er modstridende interesser, og hvor værdiansættelsen derfor ikke vil være i overensstemmelse med den reelle værdi.

Såfremt et aktieselskab eksempelvis sælger en virksomhed fra lejede lokaler, vil der være skattefrihed for den del af købesummen, der overstiger godtgørelse for den uafskrevne saldo for eventuelle ombygningsudgifter. Aktieselskabet vil derfor have en interesse i, at en stor del af købesummen lægger hér. Da et andelsselskab har mindre interesse i afskrivningsmulighederne, vil man kunne forestille sig, at et købende andelsselskab vil acceptere denne skæve fordeling.

Skattemyndighederne har mulighed for at korrigere en aftale, såfremt det konstateres, at de manglende modstridende interesser giver sig udslag i en urealistisk værdiansættelse.

I visse brancher foreligger der en fast kutyme for, at der ved overdragelser mellem uafhængige parter anvendes særlige retningslinier ved goodwillfastsættelsen, f.eks. bruttoomsætning, bruttohonorarindtægt el.lign. Sådanne kutymer anerkendes også skattemæssigt. Der findes dog ikke sådanne faste kutymer inden for andelsselskabers virksomhed.

I mangel af særlige holdepunkter må værdiansættelsen ske på grundlag af et skøn, hvor der tages hensyn til samtlige de i det konkrete tilfælde foreliggende omstændigheder, der er kendt på tidspunktet for værdiansættelsen. Foreligger der ikke andre holdepunkter, har Ligningsrådet i 1988 og 1990 vedtaget anvisninger, der som vejledende regel kan danne udgangspunkt ved værdiansættelsen i forbindelse med handler mellem parter, der ikke har modstående interesser. Det må antages, at disse regler også vil kunne finde anvendelse ved overdragelser fra aktieselskaber til andelsselskaber. Hvorvidt reglerne kan finde anvendelse ved overdragelse fra et andelsselskab til et aktieselskab er dog usikkert, idet andelsselskabet i sin drift fungerer forskelligt fra aktieselskaber.

4.2. Udvalgets overvejelser

Uanset at de manglende modstridende interesser kan skabe visse raisbrugmuligheder, er det udvalgets opfattelse, at de gældende regler indeholder tilstrækkelige muligheder for skattemyndighederne til at gribe ind over for en urigtig fordeling af en købesum. Domspraksis på dette punkt viser, at skattemyndighederne har gode muligheder for at angribe fordelingen.

Endvidere må det antages, at de fleste tilfælde af en urigtig fordeling vil blive konstateret, idet skattemyndighederne vil **være** mere agtpågivende i de tilfælde, hvor der ikke er modstridende interesser, f.eks. hvor der er et andelsselskab involveret.

Såfremt der herudover skulle være problemer, er det udvalgets opfattelse, at dette må accepteres som en naturlig følge af anvendelsen af forskellige beskatningssystemer for forskellige selskabsformer.

5. Leasing

5.1. Gældende regler

De kooperationsbeskattede andelsselskabers specielle skattemæssige situation har i flere tilfælde dannet grundlag for særlige skattearrangementer, der primært har til formål at overføre afskrivningsadgang til skattepligtige, der kan udnytte denne adgang i højere grad end andelsselskabet selv.

De fleste arrangementer har været sale and lease back-arrangementer, hvorefter andelsselskabet har solgt en del af virksomhedens aktiver til et leasingelskab, der herefter har leaset aktiverne tilbage til andelsselskabet. I denne situation sker der reelt ingen ændring i andelsselskabets faktiske rådighed over aktiverne, men ejendomsretten og dermed **afskrivningsadgangen** overgår til leasingelskabet.

Arrangementet kan også være i **form** af en simpel leasingaftale, hvor der ikke er tale om et aktiv, som allerede er taget i brug af andelsselskabet. I denne situation har andelsselskabet blot leaset aktivet af leasingelskabet. Beslutningen om at lease i stedet for selv at købe tages i forbindelse med andelssel-

skabets overvejelser omkring finansieringen af driftsmidler o.lign.

Ved leasing som finansieringsform sker der en konvertering af investerings- og vedligeholdelsesudgifter til en fast eller variabel periodisk ydelse, der betales over aktivets økonomiske levetid.

De kooperationsbeskattede andelsselskabers indkomstopgørelse gør, at øgede driftsomkostninger (herunder afskrivninger og renter) kun påvirker indkomstskatten marginalt. Andelsselskabet får derimod umiddelbart fordel af den lave leasingydelse, som leasing-selskabet på grund af de skattemæssige fordele kan tilbyde.

For så vidt angår sale and lease back kan yderligere tilføjes, at andelsselskabet ikke er skattepligtig af en eventuel avance ved salg af aktivet.

Leasingselskabet kan i princippet både være et aktieselskab og et interessentskab/kommanditselskab, og afskrivningsadgangen kan derfor reelt både overføres til personer og selskaber. Muligheden for overførsel af afskrivningsadgangen til personer er dog i det store hele blevet stoppet via anpartsindgrebet i 1989. Herved beskattes indkomst, som personer erhverver ved anpartsvirksomhed, dvs. deltagelse i interessentskaber og kommanditselskaber, som kapitalindkomst. Endvidere kan underskud fra sådan virksomhed ikke modregnes i anden positiv kapitalindkomst.

Der er dog efter de gældende regler stadig mulighed for at sådanne arrangementer kan udnyttes af interessentskaber og kommanditselskaber med maksimalt 10 deltagere. Herudover begrænser anpartsreglerne ikke

muligheden for at **overføre afskrivningsadgangen** til et leasingelskab, som er et aktieselskab.

Anpartsindgrebet afløste de tidligere såkaldte leasingregler, der blev gennemført i 1983. Disse komplicerede regler, der udgjorde et særskilt afsnit i afskrivningsloven, gik ud på dels at ophæve adgangen til at pristalsregulere anskaffelsessummen på aktiver, der udlejes, dels at ophæve muligheden for lobbende at foretage afskrivninger på sådanne aktiver.

Specielt indeholdt reglerne en ophævelse af pristalsreguleringen og afskrivningsadgangen i visse tilfælde af udlejning af bygninger til kooperationsbeskattede andelsselskaber samt for lease back af driftsmidler og bygninger m.v., hvor den tidligere ejer var et kooperationsbeskattet andelsselskab.

Med hensyn til leasing til kooperationsbeskattede andelsselskaber udgjorde anpartsindgrebet i realiteten en lempelse, idet man herved genindførte afskrivningsadgangen i forbindelse med sale and lease back til andelsselskaber i de tilfælde, hvor der er tale om leasingelskaber med 10 personer eller mindre, eller hvor der er tale om leasingaktieselskaber. Denne lempelse fremgår klart af betænkning nr. 1169 af maj 1989 fra udvalget vedrørende anparter, der dannede grundlag for anpartsindgrebet.

I forbindelse med leasing til kooperationsbeskattede andelsselskaber skal bemærkes, at interessen i en overførsel af afskrivningsadgangen også vil kunne eksistere i **andre** tilfælde, hvor der foreligger en forskel i beskatning imellem de to parter. F.eks. vil afskrivningsadgangen heller ikke kunne udnyttes af vissa foreninger og fonde, kommuner samt af selskaber, som i forvejen har et stort underskud. Også disse selskabsformer m.v. vil derfor kunne have en

interesse i at **overføre** afskrivningsadgangen til aktieselskaber via leasing eller sale and lease back.

I to landsretssager vedrørende Investorgruppen Danmark I/S udtaler Landsretten, at en skattemæssig korrektion af det i sagen foreliggende sale-and-leaseback-arrangement blandt andet må forudsætte, at skattemyndighederne i hvert fald sandsynliggør, at den pris, driftsmidlerne er overdraget til, væsentligt afviger fra markedsprisen. På baggrund heraf må det antages, dels at det er skattemyndighederne, der har bevisbyrden med hensyn til, at der foreligger en forkert værdiansættelse, dels at der kun kan ske korrektion, såfremt der foreligger en væsentlig afvigelse. Dommene er anket til Højesteret.

5.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget finder, at leasing er en normal forretningsmæssig finansieringsform. Det er udvalgets opfattelse, at problemstillingen omkring leasing primært er et udslag af forskellene imellem de enkelte beskatningssystemer. Såfremt man accepterer flere beskatningssystemer for forskellige selskabsformer, må man som en naturlig følge heraf også acceptere, at sådanne problemstillinger eksisterer.

6. Koncernforhold

6.1. Gældende realer

Udnyttelsen af forskellene i beskatningssystemerne behøver ikke kun at ske i samhandel mellem de to selskabstyper. I tilfælde hvor en koncern består både af aktieselskaber og andelsselskaber vil forskellen i beskatningen i princippet kunne udnyttes via fordelingen af aktiverne' m.v. inden for koncernen.

Såfremt der er tale om et andelsselskab som holdingsselskab, skal andelsselskabet i sin formue medregne værdien af datterselskabsaktierne. Værdien af aktierne skal medregnes til den fulde værdi af datterselskabets egenkapital. Med hensyn til holdingandelsselskabets formue er det således uden betydning, hvorvidt aktiverne placeres i datterselskabet eller i selve andelsselskabet. Såfremt der er tale om afskrivningsberettigede aktiver, vil afskrivningsadgangen dog have større skattemæssig værdi i datteraktieselskabet, og der kan derfor være en interesse i at placere de afskrivningsberettigede aktiver hér.

Derimod vil det være en fordel at placere erhvervsindkomsten i andelsselskabet, idet andelsselskabet jo kun beskattes i det omfang, indkomsten giver sig udslag i formuen.

Det skal bemærkes, at der ikke er mulighed for sambeskatning mellem andelsselskaber og aktieselskaber, hvorfor konstruktionen vil have den negative effekt, at der ikke er mulighed for i så stort omfang som normalt i koncernforhold at udnytte underskud.

Koncerndannelse sker normalt på baggrund af almindelige forretningsmæssige overvejelser, og skattemyndighederne skal ikke indgå i en nærmere vurdering heraf. Kun i de tilfælde, hvor der f.eks. ved handel mellem selskaberne i koncernen anvendes urealistiske værdier, er der mulighed for at gribe ind.

6.2. Udvalgets overvejelser

Udvalget finder, at udnyttelsen af forskellene i beskatningssystemerne ved koncerndannelse stort set er umulige at identificere, og at problemerne kun kan reduceres afgørende ved,¹ at koncerndannelse begrænses til selskaber underlagt samme beskatningssystem.

En sådan begrænsning i koncerndannelsesmuligheden vil utvivlsomt have væsentlige negative virkninger, som må afvejes mod de problemer, der opstår ved, at især blandede koncerner har iboende muligheder for at drage fordel af forskellene i beskatningssystemerne. Udvalget har ikke foretaget en nærmere vurdering heraf.

Danske andelsselskabers omsætning i 1991

	Antal foreninger		Omsætning mill. kr.		Forskyd.
	1990	1991	1990	1991	i pct.
Mejeriernes Fællesorganisation	25	25	17.430	17.780	-2
MD Foods	1	1	(12.820)	(13.104)	-2
Kløver Mælk	1	1	(2.870)	(2.967)	-3
Andelssmør	27	25	1.823	1.626	-11
Danmælk	8	8	1.740	1.694	-3
Fællesvirksomheder	1	1	1.233	1.625	+32
Mejeriernes Fællesindkøb	46	46	436	476	+9
Danapak	70	70	1.306	1.360	+4
A. Mejerisektor i alt			23.968	24.561	+2
Danske Slagterier	9	6	24.625	23.002	-7
Fællesvirksomheder	2	1	2.511	2.813	+12
Slagteriernes Fællesindkøb	156	150	708	725	+2
Kødfoderfabrikkerne	2	2	445	416	-7
Hude-Centralen	13	11	201	293	+46
B. Slagterisektor i alt			28.490	27.249	-4
Danæg	1	1	420	414	-1
Danpo	1	1	1.039	1.056	+2
Dansk Pelsdyravlerforening	1	1	1.195	1.719	+44
DLF-Trifolium	1	1	630	754	+20
C. Øvrige i alt			3.284	3.943	+20
GASA Danmark	13	12	3.331	3.613	+8
Nord Grønt	1	1	223	235	+5
Andelsfiskemelsfabrikkerne	5	4	741	710	-4
D. Gartneri og fiskeri i alt			4.295	4.558	+6
DLG	29	26	6.991	6.950	-1
FAF	5	5	1.055	975	-8
BAF	1	1	408	435	+7
Landsforeningen den lokale andel	54	52	7.050	7.400	+5
E. Grovvaresektor i alt			15.504	15.760	+2
Dansk Andels Cement	255	185	190	170	-10
Olieselskabet Danmark	8.600	11.000	1.248	1.250	0
F. Cement og olie i alt			1.438	1.420	-1
Tryk Forsikring	1	1	6.339	6.950	+10
Alm. Brand af 1792	1	1	4.256	4.500	+6
AP Pension	1	1	1.183	1.259	+6
G. Forsikring i alt			11.778	12.709	+8
H. Total omsætning			88.757	90.200	+2
Sammenslutn. Danske Andelskasser ...	44	44	Balance ultimo 2.747	2.900	-5
I. Pengeinstitutter i alt	44	44	2.747	2.900	+6